

LIBERÁLISOK

LIBERALISOK.HU

AZ EGYÜTTÉRZŐ LIBERALIZMUS

Programja

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	4.
MIBEN KÜLÖNBÖZÜNK MÁS POLITIKAI PÁRTOKTÓL ÉS MOZGALMAKTÓL?	6.
HOGYAN KÉPZELJÜK EL ÁLLAM ÉS EGYÉN VISZONYÁT?	9.
A szabadság újrafogalmazása	9.
Szabadság és Európa	10.
Liberalizmus és az állam	10.
A liberálisok felfogása az államról	11.
HOGYAN GONDOLJUK ÚJRA A LIBERALIZMUS ÉS A NEMZET VISZONYÁT?	14.
A magyar jobboldal és a baloldal felfogása a nemzetről	15.
A nyugat-európai liberális pártok példája	15.
A magyar együttérző liberalizmus és a nemzet	17.
Az európaibb Magyarorszáért!	18.
MITŐL VÁRHATJUK A GAZDASÁG TALPRA ÁLLÁSÁT?	21.
Az osztogatások és megszorítások ördögi körei	21.
Az unortodox gazdasági kormányzat tévedései	22.
Az együttérző liberalizmus gazdasági alapvetései	24.
MIÉRT FONTOS SZÁMUNKRA AZ ÉLETMINŐSÉG?	28.
Mit takar a “minőségi élet” fogalma?	28.
A fenntarthatóság megalapozása	29.
Radikális életmód változtatás	29.
MILYEN TEENDŐINK VANNAK A VÁLASZTÁSOKIG ÉS AZT KÖVETŐEN?	33.
A magyar liberalizmus rehabilitációja	33.
Teendők 2014-ig	34.
A liberális alternatíva 2014 után	35.

BEVEZETÉS

Hosszas töprengés után úgy döntöttünk, újtára bocsátjuk a Magyar Liberális Pártot.

Sokak (reméljük nagyon sokak) számára ez örömet válthat ki, másokban nyilván meghökkenést, sőt ellenérzéseket kelt. Az előbbieket azok tartozhatják, akik 2010-et követően nem találtak politikai otthonra a liberális pártot nélkülöző magyar parlamentben; az utóbbiak közé azok, akik 2010-ben talán azt remélték, hogy az SZDSZ megszűnésével a magyar liberalizmusnak is befellegzett.

Voltak és vannak persze most is liberális mozgalmak és szervezetek, de mostanáig valóban úgy tűnt, szervezett formában, átütő párttá alakulva a magyar liberálisok (legalábbis belátható időtávlatban) nem térnek vissza a politikai életbe.

Nem csupán visszatérünk, de komoly terveink is vannak.

Természetesen ez a liberális párt semmilyen értelemben véve nem ama korábbinak a folytatása. Az SZDSZ történelmi érdemeit sosem tagadjuk, de az általa megjelenített politikát befejezettek és feltámaszthatatlannak tekintjük. Nem kívánunk ugyanakkor abba a hibába esni, mint oly sokan, akik mindent elhibáztak tekintenek a párt történetében. Az SZDSZ a magyar rendszerváltás motorja, a 90-es évek fontos szereplője és a szellemi közélet egyik meghatározó tényezője volt. Nem kétséges azonban, hogy súlyos hibákat is elkövetett, amelyek odáig vezettek, hogy a párt nem csak a parlamentből esett ki, de az általa képviselt magatartásmód is súlyos kritika tárgyává vált.

Magyarországon ezért csak akkor van értelme újra kísérletezni egy liberális párttal, ha tanulva a közelmúlt történelméből, egy másfajta magatartásmód jegyében kívánunk politizálni.

Alább kifejtendő programunk ezért viseli az «Együttérző liberalizmus» címet. A korábbi liberalizmus – bár sokat tett a szegényekért és az elesettekért – nem tudta meggyőzni a társadalom jelentős részét arról, hogy e mögött az együttérzés mögött nincs értelmiségi fölény. Márpedig a liberalizmus éppen attól lehet újra életképes, hogy valóban befogadóvá válik, s a korábbiaknál jóval megértőbben kezeli a társadalmi problémákat.

A liberális politikának ez a válfaja – nem szégyelljük kimondani – sokat tanult az „együttérző konzervativizmustól”. Ez egy itthon kevésbé ismert, ám nemzetközileg annál virágzóbb ága ma is a konzervatív pártoknak. David Cameron kormánypártja maga is ilyennek tekinti magát. Ugyanakkor az együttérző konzervativizmus maga is egy tanulási folyamat eredménye: a konzervatívok megtanultak valamit, amit korábban nem tudtak. Például ma sokkal érzékenyebbek, mint korábban, s már nem akarják egyoldalúan a piacra bízni a versenyt. Aki együtt érez, azokra gondol, akik a piacon nem tudnak boldogulni.

Magyarországon szavakban sokan, a valóságban kevesen jutottak el addig, hogy ezt az együttérző programot valóra váltsák. A magyar liberalizmus pedig végképp nem.

Épp ebből kiindulva gondoljuk, hogy a liberális értékrendnek, önmagát megújítva, újra helye van a hazai pártpolitikában. Szeretnénk bebizonyítani: «racionális» mellett „érzékenység” is van bennünk. A liberalizmus nem csak a szürkeállományról, hanem „színes” érzékenységről is szól.

Végignézve a mai Európa térképén, azt látjuk, hogy a liberálisok szerepe sok helyütt ma is meghatározó. Nagy-Britanniában és Hollandiában vezető kormánypártok, számos skandináv országban és Németországban tartósan komoly a szerepük. Az is fontos ugyanakkor, hogy ahol erősek, ott nem csak a fővárosban azok, hanem a vidéki városokban, kistelepüléseken is. Elemeztük és megértettük, hogy a magyar liberalizmus nem reformképességén bukott el (nála következetesebben senki nem akarta a reformokat), hanem amiatt, hogy a jó értelemben vett politikai népszerűséget nem vette elég komolyan. Lemondott arról, hogy sokakra hason és sokakat mozgósítson. Az 1988-89-ben (de még a 90-es évek jelentős részében is) létező társadalomérzékenység és mozgósító erő veszett el később, s lett a vidék Magyarországa szinte kizárólagos fellegvára a jobboldalnak. Ha van értelme egy újfajta liberalizmusnak, akkor ez az: bebizonyítani, hogy a liberalizmus nem egyenlő a Budapest-centrikussággal. Ugyanakkor Budapest természetesen a mi számunkra is megkülönböztetetten fontos, hiszen híveink túlnyomó része, akik évek óta nem találják politikai otthonra, itt él. Szeretnénk Magyarországot egész területén újraalapozni az elveszettnek hitt liberális értékrendet.

Ezen gondolatok jegyében bocsátjuk újtára ezt a manifesztumot, ami nem hagyományos értelemben vett pártprogram, hanem építkezésünk része. Nem gondoljuk, hogy az általunk vallott ideológia és az ezen alapuló, most létrehozandó párt tekintélye egy csapásra helyreállítható, azt azonban igen, hogy ha jól nyúlunk a problémákhoz, ha újszerű megoldásokat adunk, s nem utolsósorban, ha szervezettel is képesek leszünk megerősödni, olyan új szint képviselhetünk az ellenzéki palettán, amely a most szunnyadó liberális választókat újra reménnyel töltheti el.

Célunk ugyanis természetesen a kormányváltás.

De az általunk vallott szemlélet részben más, mint azoké az ellenzéki pártoké, amelyek mellett szövetségesként szeretnénk részt venni a 2014-es választásokon. Egy újfajta liberális szemléletet kínálunk fel, amely probléma-centrikus és empatikus. A liberalizmusnak – önmeghatározásával párhuzamosan – magatartásában kell meggyőzőnek, hitelesnek lennie. A hitelesség felé vezető út első lépéseként határoztuk tehát el az „Együttérző liberalizmus” néhány alapvető kérdéskörének megfogalmazását. Manifesztumunk mindazokhoz szól, akik ma is liberálisnak érzik magukat, ugyanakkor egyetértene velünk abban, hogy e nemes ideológia továbbéléséhez először el kell távolítanunk magunktól azt a gögőt, amelyet sokan a liberális ideológia képviselőinek korábbi működéséhez kötnek. Aki végig olvassa programunkat, látni fogja: nem engedünk a 48-ból.

MIBEN KÜLÖNBÖZÜNK MÁS POLITIKAI PÁRTOKTÓL ÉS MOZGALMAKTÓL?

Nem tagadjuk meg a hazai liberalizmus örökségét, egyaránt vállaljuk e hagyaték hibáit és erőnyeit, de hisszük, hogy új alapokra kell helyezni a szabadelvűség pártképviselét Magyarországon.

A liberalizmus képviselte nem folytatható ott, ahol 2010-ben abbamaradt. Új fejezetet kell nyitni a liberalizmus történetében, mely az „együttérző liberalizmus” új irányvonalát jelenti.

Az általunk képviselt együttérző liberalizmus igyekszik közelebb hozni a szabadelvűséget az emberekhez, szakít azzal a tendenciával, mely elitista zárvánnyá tette az Szabad Demokratákat.

Az együttérző liberalizmus a korábbinál jóval nagyobb figyelmet fordít a szociális problémákra, és saját nemzetpolitikai ajánlata van a társadalom számára.

Mi nem hiszünk abban, hogy a szabadság alkotmányos vívmányai feláldozhatóak lennének bármilyen vélt vagy valós nemzeti érdek oltárán.

A szabadságjogok és a tulajdonjog csorbítása minden esetben megbosszulja magát, vezérelje azt bármilyen magasztos cél, bármilyen emelkedett érv, bármilyen üdvözítő indok.

Nem gondoljuk, hogy mi lennénk a liberalizmus kizárólagos hazai letéteményesei, tisztelünk és üdvözlünk minden olyan kezdeményezést, mozgalmat, pártot, mely a hazai liberalizmusért küzd.

Együttműködésre törekszünk minden ilyen szervezettel, ugyanakkor pátpolitikai szinten azt érzékeljük, hogy a több mint félmillió liberális szavazótábor nem találja politikai otthonát.

Sajtószabadság és a véleménynyilvánítás szabadsága a mi demokrácia fel fogásunk két központi eleme. Ezt a két alapjogot csorbítja a médiatörvény.

A kormány megszállta a közmédiaokat, saját orgánumait propagandaeszközké silányította, és a megmaradt független vagy ellenzéki médiumokat pedig folyamatosan sakkban tartja. Új médiatörvényre van szükség Magyarországon.

Kiemelten fontosnak tartjuk az alkotmányosság helyreállítását Magyarországon, de nem kívánjuk automatikusan visszaállítani a korábbi alkotmányt.

Az elkövetkező évtized legnagyobb kihívása lesz egy olyan alkotmány megalkotása, melyet a többség magáénak érez. Nem lehet egy demokrácia jogrendszerét olyan alaptörvényre alapozni, melyet már a megalkotója sem tisztel, és hetente módosítgat.

Tisztában vagyunk azzal, hogy a csak a konszenzuson alapuló alkotmány lehet időálló, ezért az ellenzék kétharmados győzelme esetén sem akarunk egyoldalú ellenalkotmányt elfogadni.

Ezért egy új alkotmányozási folyamatból nem a maradhat ki a jobboldal sem, még akkor sem, ha jelenleg ellenérdekelt fél. Bízunk abban, hogy az elkövetkező években a jobboldal és annak vezetői is változnak.

Meggyőződésünk, hogy az állam túlterjeszkedése nem jelent megoldást az ország gazdasági problémáira, sőt inkább elmélyíti azokat.

Ha az állam egyszerre válik piaci szereplővé, és egyszerre tölt be piacszabályozó szerepet, az mindenképpen bizalomvesztéshez vezet. Erős szabályozó államra van Magyarországnak szüksége.

Fontosnak tartjuk az állampolgári öngondoskodást, csak tudatos, a közügyek iránt érdeklődő, jövőképpel és felelősségtudattal rendelkező polgárok képesek sikeres társadalmat építeni.

Ellenben nem feledkezhetünk meg a leszakadó rétegekről sem, az állam egyik legfontosabb feladata, hogy az oktatási és a szociális rendszer segítségével esélyegyenlőséget teremtsen.

Nem tekintjük egymást kizáró fogalomnak az egyensúlyteremtést és a növekedést, nem is kívánunk rangsort megállapítani e két nemzetgazdasági célkitűzés között.

A gazdasági teljesítőképességgel összhangban lévő egyensúlyi növekedést kell megteremteni, ami a fiskális stabilitást és a gazdaság bővülését egyszerre képes biztosítani.

Nem akarunk harcolni sem az Unióval, sem szomszédainkkal, de nem is fogadunk el szervilisen semmilyen minket érintő döntést.

Hiszünk az Európai Unióban, és abban, hogy formálói, hasznos tagjai lehetünk ennek a közösségnek, és megfelelő szövetségi politikával érdekeinket és értékeinket maradéktalanul érvényre tudjuk juttatni.

Nem hiszünk sem abban, hogy az államnak joga van beleszólni az egyének magánéletébe, sem abban, hogy bármely kormány kiterjesztheti az éppen aktuális értékrendjét az ország egészére.

Elutasítunk minden olyan törekvést, mely az egyéneket aszerint kívánja jogilag megkülönböztetni, hogy házasságban élnek-e, milyen a nemi orientációjuk, vagy vállalnak-e gyermeket vagy sem.

Ellene vagyunk az államosításnak és a centralizációnak, elveink szerint a döntéseket minél közelebb kell hozni azokhoz a közösségekhez, melyeket azok érintenek.

Az emberek részvételi szándékát és kezdeményezőképességét az mozdítja elő, ha a döntések a hozzájuk közel eső szinteken születnek, látják és átlátják hol és milyen érvek mentén döntenek sorsukról.

Felfogásunk szerint a hatékony kormányzás előfeltétele nem a harci szellem és a küzdeni vágyás, hanem társadalmi szereplőkkel való szoros együttműködés, az érdekegyeztetés érdemi működtetése.

Láttuk, hogy hova vezetett a kormány militarista kormányzati felfogása, mely mindenütt csak leküzdendő ellenfeleket keres: csak félelmet, bizalmatlanságot, és bizonytalanságot eredményezett.

Hisszük, hogy négymillió létminimum alatt élő állampolgárral nem lehet stabil demokráciát építeni, ugyanakkor ellenezzük a modern rabszolgaság közmunkaprogramokban újjáéledő intézményét.

A közfoglalkoztatás nem vezeti vissza a leszakadó rétegeket a munka világába, ellenben kiszolgáltatottá teszi az embereket. Csak a kiszámítható, befektetés-ösztönző gazdaságpolitika „teremthet” munkahelyeket.

Súlyos hibának tartjuk a közoktatás centralizációját, a szakképzési rendszer lezüllesztését és a felsőoktatás kivéreztetését. Seholy a világon nem működik önfenntartó felsőoktatás.

Meggyőződésünk, hogy minden oktatásra fordított adóforint többszörösen megtérül, és a válságból kivezető út a humántőke tudatos és intenzív fejlesztésén keresztül vezet.

Az életminőség biztosítását és javítását a korábbi kormányzatok főként jóléti eszközökkel kívánták megvalósítani.

Mi tisztában vagyunk azzal, hogy a legtökéletesebb gazdaságpolitika sem képes önmagában “jó életet” teremteni, a jogállamiság helyreállításán, a gazdaság beindításán túlmenően is van teendőnk e téren.

HOGYAN KÉPZELJÜK EL ÁLLAM ÉS EGYÉN VISZONYÁT?

A SZABADSÁG ÚJRAFOGALMAZÁSA

A szabadság nekünk, liberálisoknak alapvető érték, de a szabadságot nem pusztán egy elvont fogalomnak, politikai célnak vagy történelmi vívmánynak tekintjük. Liberálisnak lenni egyúttal életforma, gondolkodásmód, melynek központi eleme a szabadság, mely magánéletünket, személyes kapcsolatainkat és mindennapjainkat éppúgy meghatározza, mint közéleti tevékenységünket. Szabadnak lenni azt jelenti, hogy az egyén a közösség által megállapított korlátokon belül, önállóan, külső parancsok, megkötések nélkül élheti az életét. A szabadság adja meg az egyén számára azokat a lehetőségeket, amelyek révén kibontakoztathatja a tehetségét, érvényre juttathatja a tudását, kiteljesítheti életét. Ez a szabadság-felfogás alkalmas azoknak a kereteknek a kialakítására, amelyekben a liberális állam szabad polgára boldognak érezheti magát.

Nem a korlátlan szabadság pártján vagyunk, a szabadság felelősséggel is jár, az egyén nem viselkedhet csak a saját pillanatnyi érdekeinek megfelelően. Az egyének közösségekben élnek, szabadságuk ebben a közegben értelmezhető, és ebből kifolyólag a közösségek, kisközösségek, társadalmi csoportok szabadságának és felelősségének újraértelmezése is fontos számunkra.

A liberális polgár nyitott és toleráns az eltérő véleményekkel szemben, figyelembe veszi társai jogos érdekeit, nem kíván keresztülgázolni rajtuk. A szabadságot azonban nem elég deklarálni, az igazi szabadság eléréséhez egy szabadságpárti államra van szükség. De miként viselkedik egy ilyen állam a polgárával? Egy valóban szabad társadalomban az állam nem írja elő nekünk, hogyan gondolkodjunk, miben higgyünk, nem favorizál művészeti irányzatokat, értéknek tekinti a kultúra sokszínűségét. Az állam lehetővé teszi, hogy minden polgára megtalálja az ízlésének és meggyőzésének megfelelő tájékozódási lehetőséget, nem sajátítja ki a közmédiaokat, és nem avatkozik be - hatalompolitikai szándékkal - a kereskedelmi média világába.

A szabad polgár ki meri mondani a véleményét, tiszteletben tartva mások becsületét és méltóságát, nem ül fel demagóg szólalomoknak, és nem tűri el, hogy kiskorúnak nézzék. Egy ilyen választópolgár számon is kéri megválasztott politikusaiban, jól sáfárkodnak-e az ország jövőjével. Az egyénnek szüksége van az államra, egy szabadságpárti államra, amely csak a legszükségesebb esetekben korlátozza a polgárát.

Mi, liberálisok tehát a szabadságot tartjuk a legfontosabb értékének, és hajlandóak is vagyunk áldozatokat hozni érte, ahogyan azt a történelem számos esetben bizonyította. Nem hisszük, hogy a szabadságot fel lehetne áldozni valamiféle egyoldalúan megfogalmazott államérdek, a “nemzeti megdicsőülés” oltárán. A történelem számtalanszor bebizonyította: nincs az a nemes cél, ami miatt a szabadságunkat érdemes volna feladni vagy szűkíteni.

SZABADSÁG ÉS EURÓPA

Ha körülnézünk az európai liberálisok háza táján, azt látjuk, hogy nekik is folyamatosan küzdeni kell a szabadságért és a szabadságjogokért, még az Európai Unió fejlettebb államaiban sem megingathatatlanok a szabadság pillérei. A globalizáció, a politikai extrémizmus, a migrációs konfliktusok vagy épp a biztonságpolitikai szempontok újabb és újabb kihívások elé állítják a szabadság eszményének elkötelezett híveit. A szabadságért és a szabadságjogok csorbitatlanságáért folytatott küzdelemben a liberálisoknak mindig is kitüntetett szerep jutott, és Magyarországon a kihívások mértéke és mélysége nagyságrendekkel nagyobb

Minden olyan európai politikai erővel együtt kívánunk működni, amelyik ellenáll a polgár szabadságát aránytalanul korlátozni kívánó törekvéseknek. Olyan európai irányelvek elfogadtatásért küzdünk, amelyek lehetővé teszik az Európai Unió lakosainak a közvetlen beleszólás lehetőségeit az összeurópai politikába, ezért támogatjuk, hogy a közvetlenül megválasztott Európai Parlament további jogosítványokat kapjon. Fontosnak tartjuk Magyarország szuverenitását, de azt nem féltjük az Európai Uniótól.

LIBERALIZMUS ÉS AZ ÁLLAM

Elismerjük az állam fontosságát és jelentőségét, de a mi felfogásunkban a szabadságpárti állam nem avatkozik fölöslegesen a gazdaság folyamataiba, a magánszerződésekre. Az állam szerepét a tisztességes verseny előmozdítására, a monopóliumok és kartellek elleni harcra, szabályozásra és ellenőrzésre korlátozza. De a szabadságpárti állam nem vesz bankot, nem működtet gyárat, nem vásárolgat fölöslegesen részvényeket a tőzsdén.

A liberális jogrend, a klasszikus értelmezésben, csak az esélyeket adja meg a szabadság és boldogság kereséséhez. A klasszikus liberális jogok azt már nem képesek önmagukban garantálni, hogy ebben a törekvésben mindenki sikeres legyen. Éppen manapság látjuk, hogy a brit, német és holland liberális pártok, túllépve a klasszikus értelmezésen, nemcsak jogokat, hanem eszközöket is kívánnak nyújtani azoknak a társadalmi problémáknak az enyhítésére, amelyek a közösség egységét, tagjainak együttműködését és együttműködését veszélyeztetik.

Mi, magyar liberálisok büszkék lehetünk arra, ami a közreműködésünkkel az 1989-90-es jogállami forradalom idején létrejött, hisz hazánk történetében először jött létre szabad választásokon alapuló többpártrendszer és piacgazdaság. Az akkori magyar liberálisok nélkül nem alakulhatott volna ki az önkormányzati rendszer sem, amelyik – minden hibája mellett is – jelentős önállóságot adott a helyi közösségek tagjainak. Ebben a jogállamban az Alkotmánybíróság, az ombudsmanok, és civil szervezetek védtek a polgárok egyéni jogait a mindenkor hatalom esetleges túlkapásaitól. Mindez az Orbán-kormány jogállamiságot leromboló, a demokratikus értékeket sok esetben semmibe vevő politikájának fényében nagyon is komoly érték.

Az akkori jogállami rendszer legnagyobb deficitje az volt, hogy a társadalom nagy része nem osztozott a jólét áldásaiban, azt csak egy szűk kisebbség élvezhette. A társadalom majdnem fele szegénységi sorban élt, vagy éppen hogy képes volt eltartani magát. Nekünk, mai liberálisoknak be kell látnunk, hogy egy nélkülöző ember számára a jogállami szabadság önmagában nem jelent sokat. Nem csak az tekinthető elnyomottnak, akit politikai nézetei miatt börtönben tartanak, hanem az is, akinek – sokszor önhibáján kívül – életlehetőségei végtelenen beszűkülnek. A rendszerváltáskor létrehozott politikai berendezkedés nem volt képes biztosítani a társadalom nagy részének a rendszerrel szembeni elégedettségét, a mai liberálisoknak a szabadság védelme mellett elsősorban ezen kell munkálkodniuk.

Vissza kell térnünk a rendszerváltás rendszerének az egyéni jogokat, a jogállamiságot védő elemeihez, ugyanakkor meg is kell haladnunk az akkori rendszerrel. Az együttérző liberalizmus nem pusztán a politikai jogokra (szólás-, véleménynyilvánítási szabadság, gyülekezési-és egyesülési jog,) koncentrálna, hanem fontosnak tartja az egyén szociális jogainak erősítését, biztonságérzetének fokozását.

Az együttérző liberalizmus talaján álló állam természetesen segít az önhibájukon kívül leszakadottnak, de nem elégszik meg a segélyek sehova nem vezető osztogatásával, hanem az esélyegyenlőséget erősítő oktatáspolitikával, átképzésekkel, munkahelyteremtő beruházások állam általi ösztönzésével olyan feltételeket teremt számukra, hogy kitörjenek a szegénységből.

A LIBERÁLISOK FELFOGÁSA AZ ÁLLAMRÓL

A hatalom jelenlegi birtokosai egy torz, elavult szemléletet képviselnek, amely azon alapul, hogy az állam jobban tudja, *mire*, és főleg *hogyan* van szüksége az állampolgároknak. A Fidesz-KDNP kormány felfogása azon alapul, hogy az állampolgár gyámolításra szorul. Az európai humanizmus, jogállamiság, szociális biztonság és kiszámíthatóság helyett a kormány egy körvonalazatlan keleti utat ajánl, amelyik egy olcsó bérmunkára berendezett közép-ázsiai vezérelvű pártállam felé térítené el az országot. Ebben az államban mindent a központból döntenek el, az egyének és közösségek alárendeltjei az államnak.

Az együttérző liberálisok nem államellenesek és nem állampártiak, hanem emberközpontúak. Mindig azt keresik, mi az a megoldás, amelyik optimális az egyén és a közösség számára. Az olyan ügyekben, amelyek az ország valamennyi polgárát egyformán érintik (pl. a rendfenntartás, a honvédelem), az állam az elsődleges kezdeményező és döntéshozó. Ezekben a kérdésekben egyetlen másik szereplő sem vonhatja el az állam jogosultságát, de vannak olyan feladatok (pl. esélyegyenlőség biztosítása, társadalmi mobilitás), amelyekben az államnak a célokat kell kijelölnie, és a társadalmi és civil szervezetekkel, önkormányzatokkal közösen, velük együttműködve kell azokat megvalósítani. Ezekben az ügyekben az államnak szintén egyenrangú félként kell együttműködnie a szakmai szervezetekkel, az önkormányzatokkal.

A Fidesz-kormány által létrehozott közigazgatási rendszer növeli a bürokráciát, sérti az önkormányzatiság eszméjét, átpolitizálja az igazgatást, a közigazgatás rendszerét a zsákmányszerzés terepévé teszi. Új alapokra kell helyezni a közigazgatást, melyet az uniós tervezési-statisztikai régiók alapján kell megszervezni olyan formában, hogy a rendszer átláthatóbb legyen, és lehetővé tegye az uniós források koncentrált elosztását.

A polgár számára fontos érték a közbiztonság, a személy- és vagyonvédelem. Nem lehet a polgár teljesen szabad ott, ahol életét vagy tulajdonát veszély fenyegeti. A leszakadó régiókban különösen súlyos a közrend helyzete. Ezeken a területeken a legnagyobb probléma a vagyon elleni bűncselekmények száma és az uzsora bűncselekmény. Ezért növelni kívánjuk a rendőrség számát ezekben a régiókban. Az állomány növelése érdekében karrier-modellt dolgozunk ki a rendőrök számára. Kiszámítható szakmai előmenetelt, anyagi biztonságot és magas színvonalú nyugdíjat kell biztosítani a rendőröknek, hogy érezzék a társadalom megbecsülését, és ne kelljen korán elhagyniuk a pályát.

Úgy gondoljuk, hogy a vidék felzárkózásának 21. századi útját az információs társadalom fejlesztése jelenti. Magyarországnak vannak előnyei e téren, amelyet ki kell használni. A magyar teleház-mozgalmat külföldön is elismerést váltott ki. Jelenleg az ország 360 községében található teleház, amelyek előnyeiket 2,5 millió ember élvezheti, de a hálózat még korántsem fedi le a leszakadó régiókat. Ki kell terjeszteni a rendszert a letelesebb aprófalvas régiókra, hogy minden kisközségben legyen teleház, 3-5 számítógéppel felszerelve. Ezzel a programmal közelebb hozhatjuk a faluhoz az információs társadalmat, megkönnyítjük a közigazgatással való kapcsolattartást, és olyan beruházásoknak ágyazhatunk meg, amelyek segítik helyi szinten a foglalkoztatottság bővítését.

A valódi szabadsághoz az is hozzátartozik, hogy az egyénnek nem kell félnie az államtól. Mi, liberálisok olyan államban hiszünk, ahol a polgár nem alárendeltje, inkább aktív befolyásolója saját államának. 2010-ig a választópolgár méltán bízhatott abban, hogy van hova fordulnia, ha valamilyen sérelem érte az államhatalom részéről. Magyarországon működött a világ egyik legerősebb Alkotmánybírósága, amelyhez bárki szabadon fordulhatott. Az adatvédelemnek komoly jogi kultúrája alakult ki, amelyre külön adatvédelmi biztos pozíció jött létre. A kisebbségek érdekeit, az őket ért sérelmeket hivatalosan is felvállalta az ombudsman. A Fidesz-kormány hatalma kiterjesztése érdekében a fékek és egyensúlyok rendszerét meggyengítette, kormányzása révén az állampolgárok kiszolgáltatottsága jelentősen megnőtt.

LIBERÁLIS „SZABADSÁG-HARC”

Az általunk elindított „liberális szabadság-harc” csak átvitt értelemben vett szabadság-harc, valójában: harc a szabadság valódi kiteljesedésért, harc a szabadságért. Nem valami ellenében, hanem valaminek az érdekében folytatott küzdelem, nem keres mindenütt ellenséget, nem vizionál démonokat és nem osztja fel a világot jókra és gonoszokra. A meghirdetett „liberális szabadság-harc” célkitűzéseit negyvennyolc programpontra foglaltuk össze. Az első tíz pont a szabadságjogokra és jogállamiságra vonatkozó törekvéseinket taglalja:

1. Magyarországnak olyan alkotmányra van szüksége, mely konszenzuson alapszik. Az elkövetkező évtized legnagyobb kihívása lesz egy olyan alkotmány megalkotása, melyet a többség magáénak érez. Nem lehet egy demokrácia jogrendszerét olyan alaptörvényre alapozni, melyet már a megalkotója sem tisztel, és hetente módosítgat.
2. Vissza kell állítani az Alkotmánybíróság korábbi hatáskörét, és lehetővé kell tenni ismét, hogy a polgárok egyéniel is az Alkotmánybírósághoz fordulhassanak. Le kell állítani azt a Fidesz-kormány idején meghonosodott gyakorlatot is, mely szerint politikai alapon választanak meg alkotmánybírákat – ismét a tudományos kvalitás és a szakmai hozzáértésé kell hogy legyen a főszerep.
3. A helyi polgárok közösségét jelentő települési önkormányzatoknak vissza kell adni az állam által elvett iskolákat, kórházakat, és a szakrendelőket, amennyiben a képviselő-testületek erre igényt tartanak. Ugyanakkor ösztönöznénk az intézményfenntartó társulásokat.
4. Növelni fogjuk a polgárok beleszólási lehetőségét a politikába, ezáltal is kiszélesítve mozgásterüket a mindenkori államhatalommal szemben. A helyi népszavazás eredményességi küszöbét jelentősen le kell szállítani, akár 25%-ra is. Csökkenteni kell az országos népszavazás tilalmi tárgyait, így az új alkotmányról is népszavazás tartandó.
5. Visszaállítjuk a kormánytól független adatvédelmi biztos posztját, aki átvenné a mostani adatvédelmi hatóság szankcionálási jogát. Az adatvédelmi biztosnak ismét az Országgyűléstől kell megkapnia a tisztségét, és teljesen függetleníteni kell a mindenkori kormánytól. Az alkotmányban kell garantálni az adatvédelmi biztos hivatának költségvetési támogatását, és annak legalább inflációkövető növekedését is.
6. Visszaállítjuk a pártoktól független legfőbb ügyészséget annak érdekében, hogy távol tartsuk a büntetőeljárást a politikai befolyástól. Ennek érdekében az alkotmány olyan előírását szorgalmazzuk, amelynek értelmében nem lehet legfőbb ügyésszé választani olyan személyt, aki korábban valamelyik párt politikusa vagy képviselő-jelöltje volt. Legfőbb ügyésszé csak az ügyészi szervezetben több éves tapasztalatot szerzett, vagy a büntetőjogban, kriminalisztikában kiemelkedő tudományos tevékenységet felmutatni képes személy legyen választható.
7. A közmédia szabadságának megteremtése érdekében fel kell számolni a Médiatanácsot és a Médiahatóságot. A valódi civil szervezetek részvételét kell biztosítani a közszolgálati kuratóriumokban, ezekből a pártok képviselőit ki kell zárni. Nemcsak országos, de helyi szinten is minimalizálni szükséges a politika helyi médiába való beavatkozási lehetőségeit, méghozzá úgy, hogy egy bizonyos időszakra az önkormányzati fenntartású TV-k és újságok főszerkesztői csak súlyos törvénysértés esetén legyenek felmenthetőek az állásukból.
8. Mi, magyar liberálisok biztosítjuk mindenki számára a vallás szabad megválasztásának és gyakorlásának a jogát. Az egyházak létéről, vagy nem létéről ne a parlament, hanem a független bíróság döntsön!
9. Biztosítani fogjuk a polgárok szabad választásának jogát a hagyományos családi vagy élettársi forma között. Az állam egyiket sem preferálhatja a másik kárára, és nem diszkriminálhat.
10. Meghosszabbítjuk a munkanélküli ellátások időtartamát hat hónapra, majd – az ország anyagi lehetőségeinek függvényében – kilenc hónapra. A munkanélkülieknek ugyanakkor aktívan együtt kell működniük a munkaügyi központokkal, pl. részt kell venniük a meghirdetett továbbképzéseken.

HOGYAN GONDOLJUK ÚJRA A LIBERALIZMUS ÉS A NEMZET VISZONYÁT?

Egész Európában azt tapasztaljuk, hogy a politikai szereplők számára egyre fontosabbak a közösségi és a nemzeti értékek. Magyarországon a nemzeti érzékenységet liberalizmusnak 200 évre visszamenően nagy hagyománya van: Széchenyi, Kossuth, Wesselényi, Kölcsey, Deák, Batthyány, Eötvös és társaik egyszerre voltak hazafiak, vagyis nemzetiek és szabadelvűek.

Reformkori elődeink példájára büszkén vállaljuk a “haza és haladás” jelszavát, szemben azokkal, akik szembeállítják a haza és haladás értékét. Az a társadalom, mely nem büszke kultúrájára, múltbéli teljesítményére, nem kapaszkodik bele saját kultúrájának gyökérzetébe, az nem képes emelt fővel részt venni a globális versenyben sem. De amikor a nemzeti identitást hangsúlyozzuk, akkor azzal egyenértékűnek tekintjük az európai identitást is.

A magyarság és az európaiság szintézisét kívánjuk megteremteni úgy, ahogyan azt Kossuth Lajos örökül hagyta ránk: a magyar nemzeti jelleget mindig büszkén kell képviselni, de európai szellemben és színvonalon. Kossuth és társai is tudták, hogy ez az ország mindig akkor volt sikeres, amikor a nyugati civilizációhoz kapcsolódott. Nekünk, mai liberálisoknak még több tapasztalatunk van erről, ezért sem állíthatjuk szembe egymással a magyarságot és a nyugatosságot.

Büszkék vagyunk arra a harminchárom nemzedékre, amelyik előttünk járt, megteremtette, megvédte, építette az országot: pusztá kézzel, ekével, tehetséggel, tollal vagy éppen, ha arra volt szükség, fegyverrel. Az ő kitarásuk, önzetlen hazaszeretetük kötelez bennünket, a harmincnyedik magyar nemzedék tagjait, hogy csorbítatlan szabadságban, egységben és egyetértésben megőrizzük az országot. Büszkék vagyunk ezeréves múltunkra, nyelvünkre, irodalmunkra és művészetünkre, amelyik gazdagította és gazdagítja az Európa kultúráját.

Végül büszkék vagyunk a rendszerváltás nemzedékére, amelyik lebontotta a pártállami diktatúrát és a tervutasításos gazdaságot, és hozzájárult a jogállam, a parlamentarizmus és a piacgazdaság kialakításához, egy európaibb Magyarország felépítéséhez. Büszkék vagyunk az elmúlt húsz év közjogi és gazdasági teljesítményére, az emberi és polgári jogok biztosítására, a NATO-hoz és az Európai Unióhoz való csatlakozásra, amelyet megőrzendő értéknek tekintünk.

A MAGYAR JOBBOLDAL ÉS A BALOLDAL FELFOGÁSA A NEMZETRŐL

Ma Magyarországon nincsen olyan nagy párt, amelyik ne a nemzet és az európai integráció, illetve a globális gazdasági térbe való bevonódás közötti feloldhatatlan ellentétet, a kettő közötti választás szükségességét hangsúlyozná.

Nagy vonalakban a jobboldal a nemzetet az európai és globális közösségi érdek elé helyezi, míg a baloldal szerint a nemzet örök “követésre” ítéltetett, vagyis alkalmazkodnia kell az európai és globális rend szabályaihoz.

A jobboldal nemzetfelfogása az “örök nemzet” romantikus, 19. századi ideáján alapul: a nemzetet úgy kezeli, mint öröktől fogva létező, etnikailag homogén közösséget. Ez hibás elképzelés, hiszen a nemzet létrejöttében nem a származás, hanem a közös élmények, a közösen megélt sors, és az évszázadok alatt kifejlődött nyelv a meghatározóak. Öröktől fogva létező kulturális homogenitás nem létezik. Minden nemzet összetett egység: a nemzeti kultúra szintje alatt régiók lakosai, nemzetiségek, vallási közösségek élnek, részben külön élmények hatása alatt kialakult kultúrával, amelyik része a nemzeti kultúrának, de önálló egészet is alkot. A jobboldal nemzetfelfogása nem ismeri el jogosnak a nemzet alatti érdekeket és értékeket, ha azok ellentétbe kerülnek a nemzeti érdekekkel. Ezt az utat a 20. században tömeges emberi tragédiák szegélyezték.

A baloldal nemzetfelfogása pedig hiányos: a nemzetet másodlagosnak tekinti, helyette a közigazgatási tér (állam) határai által közrefogott népesség érdekét hangsúlyozza, és e népességen belül kívánja kialakítani az igazságosnak vélt elosztási rendet. Ez is leegyszerűsített elképzelés, hiszen nem lehet figyelmen kívül hagyni a nemzeti, etnikai, kulturális különbségeket. Az “ahol a kenyerem van, ott a hazám” felfogás elvben igaz, de az emberek többsége számára a haza és a nemzet igenis fontos, méghozzá önmagában fontos és megőrzendő érték. A baloldal azonban sokszor hajlott arra, hogy lenéző módon, mint valami szentimentális dolgot kezelje a nemzeti érzést – ha ahhoz nem járul több jog és kenyér.

Mi nem hirdetünk elvtelen, mindenáron való alkalmazkodást, de nem hirdetjük az “örök nemzet” romantikus ideáját sem, amelyik a kulturális és etnikai homogenitást hirdető nézeteknek ágyaz meg. Mi tisztában vagyunk azzal, hogy a nemzet maga sokszínű közösség, amelyik sokféle kulturális szálból szövődik.

A NYUGAT-EURÓPAI LIBERÁLIS PÁRTOK PÉLDÁJA

Az Európai Unió válságával, valamint a kisebb közösségek regionalizációs és önállósodási törekvéseivel (skót, katalán mozgalmak), az euroszeptikus irányzatok fokozódó térnyerésével, a migrációs és nemzeti integrációs problémák növekedésével párhuzamosan egyre nagyobb szerepet kap a nemzeti kérdés Nyugat-Európában. Az európai liberálisok újra “felfedezték” a nemzeti ügyet, mi sem fordíthatjuk el fejünket a nemzeti problematikától, amelyik átalakítja a nyugat-európai politikai teret. Erre figyelmeztet bennünket a nyugat-európai liberális pártok példája is.

A nyugat-európai liberális pártok három fő nemzetpolitikai kihívást helyeztek politikájuk középpontjába. Egyrészt az euroszkepticizmus növekedését, másrészt a bevándorlás és az integráció nehézségeit, harmadrészt a szélsőséges, rasszista alapú, etnikai nemzetfelfogás terjedésének problémáját. A három problémakör szoros egységet alkot, és ezért a szakpolitikai dimenzió is egységes.

Mit mondanak ezek a pártok az egységes Európáról? Azt látjuk, hogy egész Európában a liberálisok azok, akik hatékony választ nyújtanak nemzetállam és Európa viszonyára. Nem azt kérdezik: melyik a fontosabb? Hanem úgy teszik fel a kérdést: melyik képes hatékonyabban képviselni az állampolgár érdekét?

Céljuk egy olyan Európai Unió létrehozása, amelyben az egyes nemzetek megőrzik a szuverenitásukat, és csak a legszükségesebb szakpolitikákat utalják Brüsszel hatáskörébe. Ezek a liberális pártok nem euroszkeptikusak, de nem is gondolják azt, hogy az Unió növekvő bürokráciája, a vég nélküli központosítás lenne a gyógyír minden társadalmi és gazdasági problémára. A nyugat-európai liberális pártok szerint bizonyos szakpolitikai kérdésekben az Unió, más kérdésekben a nemzetállam, megint más területeken pedig a régiók, az önkormányzatok, vagy éppen a civil szervezetek képesek hatékonyan fellépni. Az állam nem sajátíthatja ki a cselekvést, és nem dönthet az állampolgárok azon közösségei véleményének figyelembe vétele nélkül, akiket az adott kérdés közvetlenül érint.

Mit mondanak ezek a pártok az integrációról? Egyértelműen leszögezik a nemzeti integráció fontosságát és szükségességét. Elismerik a nemzetiségi, etnikai és vallási kisebbségek jogát a kulturális önszerveződéshez, tiszteletben tartják a vallás- szabadságot, de fellépnek azokkal szemben, akik a nemzeti közösség egységét akár politikai, etnikai, vallási vagy kulturális alapon megbontják. A brit, német, dán és holland liberálisok jól tudják ugyanis, hogy a liberális politika nem csak jogokat biztosít az egyének számára, hanem kötelelességeket is. Rend és jog nélkül nincsen valódi szabadság! Ehhez azonban mindkét félnek, a többségnek és a kisebbségi csoportoknak egyaránt igazodniuk kell a törvényekhez.

Mit mondanak a rasszizmusról, és a rasszista alapú cselekedetéről? A rasszista, azaz faji, vérségi alapú nemzetfelfogás általános támadást jelent a modern polgári nemzettel szemben. Azonban a rasszizmus általános elítélése még kevés lenne: a nyugat-európai liberálisok nem elégszenek meg a szavakkal, és nem is elsősorban rendőri kérdésként kezelik a rasszizmus problémáját, hanem szocializációs és kulturális kérdésként: a fiatalok nevelése, a kultúrák közötti párbeszéd lehetőségének megteremtése, a legjobb ellenszere az előítéletes gondolkodásmód elterjedésének. A büntető törvények és rendszabályok mit sem érnek, ha nincsen egy átfogó, megfelelő irányú preventív társadalmi szocializáció.

A MAGYAR EGYÜTTÉRZŐ LIBERALIZMUS ÉS A NEMZET

Az elmúlt 22 évben a magyar liberálisoknak nem sok mondanivalójuk volt a nemzet-ről. A liberálisok túlságosan is csak a modernizáció folyamatának a "mérhető", pénzügyi és gazdasági aspektusaira figyeltek, és elmulasztották, hogy rákérdezzenek: mi is a viszonyunk a nemzet fogalmához? Nem volt a liberálisoknak olyan modernizációs programja, amelyik körüljárta volna a nemzet és Európa, a nemzet és a globalitás viszonyát. Ebből a hiányból, illetve a nemzeti kérdés elhanyagolásából fakadtak a magyar liberalizmussal szembeni jobboldali támadások és vádaskodások.

Tudjuk, hogy a magyar liberálisok sokszor nem voltak elég bátrak a nemzeti hagyományok felvállalásában, mert féltek attól, hogy maradnak tűnnek. Ez a szükségtelen túlkompensálás ahhoz vezetett, hogy a társadalom széles rétegeiben kialakult az érzelmetlen, szívtelen liberálisok képe, akik a modernizációt és a piac érdekét a nemzet és a haza értéke elé helyezték.

Meggyőződésünk, hogy a magyar liberalizmus akkor moshatja le magáról a jobboldal által rásütött bélyeget, ha, mint ahogyan már korábban említettük, közvetlenül merít a reformkori szabadelvű hagyományok által jelentett forrásból.

Az együttérző liberalizmus visszanyúl a reformkori elődökhöz, akik tudták, hogy a haza és a haladás, a nemzeti egység és a polgárosodás ügye összhangban van egymással: egyik a másik nélkül megvalósíthatatlan, és bukásra van ítélve. Mi volt a nemzet legmaradandóbb alkotása a reformkorban? A jobbágyfelszabadítás, amely nélkül nem jöhetett volna létre a modern polgári nemzet. Milliók váltak az új, alkotmányos alapokra helyezett nemzet egyenjogú tagjává. Ezt a társadalmi folyamatot megelőzte az érdekegyeztetés programja.

Ma ugyancsak egy érdekegyeztetésre van szükség a nemzet különböző csoportjai között. A nemzet erejét számos belső konfliktus emészti fel. Úgy véljük, hogy a nemzeti összetartozás megerősítése fontosabb, mint az elmúlt 22 évben bármikor. Egy nagy érdekegyeztetést szeretnénk a magyar társadalom tagjai között, hogy közösen meghatározzuk a nemzetstratégiát: hogyan illeszthető bele a magyar nemzet az egységes Európába, hogyan teremthetünk európaibb Magyarországot?

Mi az együttérző liberálisok Európa-víziója? Az együttérző liberálisok célja a föderális Európa, de a nemzetek és a régiók önrendelkezési jogának tiszteletben tartása mellett. A holland és brit liberálisokat tekintjük példának, akik egységes Európát kívánják, de eközben le kívánják építeni a jelenlegi túlméretezett európai bürokráciát, és a döntéseknek a szétterítését támogatják Brüsszel, a nemzetállamok, a régiók és az önkormányzatok között.

A liberálisok együtt éreznek a hazai nemzeti és etnikai kisebbségekkel, de főleg a hazai cigánysággal, amelyet az ország valamennyi nemzeti és etnikai kisebbsége közül a legnagyobb mértékben sújt a diszkrimináció és a szegénység. Az együttérző liberálisok nem tűrhetik el, hogy ma Magyarországon legyen egy csoport, amelyik sok tekintetben ki van zárva a nemzet fogalmából. A romák nem csak materiális hiányoktól szenvednek, de attól is, hogy nem érzik úgy, a nemzet többi csoportja szívében viseli a sorsukat.

A jobboldal a hazai kisebbségi kérdést negligálta, a baloldal pedig csak szociális kérdésként kezelte. Mi, együttérző liberálisok új utat ajánlunk. Fő törekvésünk a kisebbségi csoportok önbecsülésének helyreállítása, kultúrájának és szabad identitásválasztásának támogatása.

A liberálisok együtt éreznek a kisebbségi sorban élő magyarokkal is, különösen a határon túli magyarsággal. Elfogadjuk az 1947-es párizsi békeszerződés cikkelyeit, vállaljuk az abból fakadó kötelezettségeket, tiszteletben tartva a szomszédos országok szuverenitását és területi integritását. De soha nem szűnünk meg követelni a határon túli magyarok számára a nemzetközi egyezményekben rögzített alapvető emberi és polgári jogok biztosítását.

A határon túli magyarságot kulturálisan egyenrangú nemzetrésznek tekintjük. Soha nem mondhatunk le arról a jogunkról és kötelességünkről, hogy a kisebbségi magyarok kulturális önrendelkezését, anyanyelvhez való jogát megvédelmezzük. Mindezt azonban úgy kell tennünk, hogy ne sértsük meg a szomszédos államok többségi nemzeteinek hasonló jogait, és a Magyarországon élők jogai se csorbuljanak.

Amikor a határon túli magyarok számára követeljük a kulturális önrendelkezéshez való jogot, akkor ugyanezt a jogot mi is szélesíteni kívánjuk a hazai kisebbségek számára. Szeretnénk, ha a kisebbségi önkormányzatok közül minél többen lennének iskolafenn tartók az adott kisebbség által lakott régiókban és településeken, és növekedne a hazai kisebbségek nyelvén kiadott könyvek, folyóiratok száma.

Hiszünk abban, hogy az állam feladata az, hogy mindezen közösségek jogait védje, bővítse, és számukra a szabad fejlődés lehetőségét biztosítsa, ehhez számukra jogosítványokat és eszközöket rendeljen. Mi, együttérző liberálisok a kárpát-medencei megbékélésért küzdünk, hogy eljőjön az idő, amikor a határok nem elválasztanak, hanem összekötnek bennünket.

AZ EURÓPAIBB MAGYARORSZÁGÉRT!

Az együttérző liberálisoknak két következtetést kell levonniuk az európai folyamatokból :

A válság kihívás elé állítja az Európai Uniót. A globalizáció kíméletlen versenyt kényszerít ki a kontinensek között, és látjuk, hogy Európa kis országainak nem csak egymással, hanem az USA-val, sőt az ázsiai és dél-amerikai gazdaságokkal is versenyezniük kell, amelyek sok tekintetben rugalmasabb munkaerőpiaccal rendelkeznek. Ebben a helyzetben le kell számolni azzal az illúzióval, hogy bármely nemzet elzárkózhat a globális politikai és gazdasági folyamatoktól. Ma az európai integráció a nemzetállami szuverenitás legfőbb biztosítója.

A másik fontos cél a kisebb közösségek döntéshozatali jogának kiszélesítése, a nemzetállam így fokozatosan megosztja jogosítványait az Európai Unióval, valamint az önkormányzatokkal és a civil szférával. Ez biztosítja, hogy a polgárok magukénak érezzék az Uniót. A Nemzet, Európa és az állampolgári közösségek kiegészítik egymást. Európa nem csak az államokról szól. Európa a polgároké. Európa mi vagyunk!

LIBERÁLIS „SZABADSÁG-HARC” NEMZETPOLITIKÁRA VONATKOZÓ PROGRAMPONTJAI

11. A nemzetpolitikában törekedni kell, természetesen az európai jogelvekkel és a szomszédos országok jogrendjével összhangban, hogy a kisebb közösségek életére vonatkozó döntések meghozatalára az érintett polgárokhoz minél közelebbi szinteken kerüljön sor. Törekvéseinknek a nemzetközi és európai egyezményekben lefektetett értékekkel, az európai uniós jogi normákkal és direktívákkal összhangban kívánunk érvényt szerezni. Arra törekszünk, hogy partneri viszonyt alakítsunk ki az utódállamok magyar közösségeivel, az utódállamok liberális pártjaival és a magyar közösségek liberális pártjaival. Kezdeményezzük a kárpát-medencei liberális pártok fórumának mielőbbi összehívását, hogy egyeztessünk a kisebbségi jogok kérdéséről, valamint a szélsőséges nacionalizmus elleni fellépésről.
12. Egy, az Országgyűlésnek alárendelten működő, pártpolitikától és pártbefolyástól mentes intézetet kell felállítani a szomszédos országok magyarságának életét meghatározó társadalmi, gazdasági, demográfiai folyamatok vizsgálatára, valamint a hazai kisebbségek társadalmi befogadottságának, kulturális és politikai önszerveződési lehetőségeinek a kutatására, és évenként monitorozni kell a kisebbségi jogokat a szomszédos országokban és idehaza. A cél az, hogy a visszaéléseket mielőbb szóvá teheszük, és meggyorsítsuk a hibás döntések kijavítását. Ez az intézet nem versenytársa, hanem kiegészítője lenne a szomszédos országokban és idehaza már létező kisebbségi kutatóintézeteknek.
13. A Nemzeti Alaptantervben növelni kívánjuk a kisebbségek nép- és honismeretére fordított órák számát, hogy a többségi társadalom megismerje kultúrájukat, közös történelmünket. A kulturális tárca költségvetéséből nagyobb forrásokat kell fordítani a szomszédos országok irodalmi és művészeti alkotásainak hazai megismertetésére, könyvek fordítására, kiállítások szervezésére, abból kiindulva, hogy a szélsőséges nacionalizmus talaja a tudatlanság, a legjobb fegyver ellene pedig a kultúra támogatása, amelynek révén jobban megismerhetjük egymást. Növelni kell a szomszédos országok kultúrájával, történelmével foglalkozó tudományos intézetek költségvetési forrásait.
14. Támogatjuk a pozitív diszkriminációt a közigazgatásban a magukat romaként definiáló diplomások előnyben részesítése érdekében. Úgy gondoljuk, hogy az államnak az is szerepe, hogy példát mutasson a magánszféra, a gazdaság szereplőinek. Ha van olyan része a nemzetnek, amelyik rászolgál arra, hogy ilyen módon is támogatást élvezzen, azok a romák. Nem akarunk senkit kötelezni, de reméljük, hogy előbb-utóbb a gazdasági szereplők is követik a közigazgatásban meghonosított jó példáját. Ez nem csak államszervezeti kérdés, hanem a nemzeti becsület ügye is!
15. A határon túli magyarság szavazati jogát el kell törölni, mivel a szavazati jog nem vezethető le egyenesen a szomszédos magyarság kulturális önrendelkezésének elvéből. Alapelvnek tekintjük, hogy a polgárok életére vonatkozó döntések a polgárokhoz minél közelebbi szinteken szülessenek meg. A határon túli magyaroknak szülőföldjükön kell meghozniuk az életüket meghatározó döntéseket. A magyarországiaknak úgyszintén.

16. Bevezetnénk Magyarországon az Európai Unió tervezési-statisztikai régióit. Ezek a régiók fognak össze a jelenlegi megyéket. Meggyőződésünk, hogy Magyarország uniós versenyképességét, az uniós források koncentrált, átlátható elosztását, a korrupció kiküszöbölését eredményezné az uniós régiók felállítása, valamint közelebb hozná az Uniót a nemzethez, a polgárok jobban átérznék a mindennapokban az uniós tagságot. Egy ilyen rendszerben könnyebb lenne a szegény és folyamatosan szegényedő régiók számára a szükséges programok biztosítása.
17. Támogatjuk a föderális Európát, ugyanakkor világosan el kívánjuk különíteni az Unión belüli hatásköröket. Meggyőződésünk, hogy a mai euroszepticismus egyik oka az, hogy az Európai Bizottság túl sok hatáskört von magához. Ezért a túlzott centralizáció, a "brüsszeli vízfejűség" helyett a regionalizációt támogatjuk, vagyis a döntéseket a nemzetállamoktól és az európai intézményektől a kisebb igazgatási egységekhez kívánjuk rendelni. Ennek módjáról európai népszavazást kezdeményezünk.
18. Európai szinten együtt akarunk működni minden demokratikus politikai erővel, de különösen az európai liberális pártok családjával. Velük együtt törekszünk az európai felvilágosodás és humanizmus értékeinek, a jogállamnak és a demokráciának a képviselőjére, valamint a közös európai szakpolitikák megvalósítására és elmélyítésére. Ezt az elvet kívánjuk képviselni a szomszédos államokban is, a magyar közösségekkel szembeni politikában.
19. A mélyszegénység felszámolásának legjobb útja az oktatás-képzés. Az állam elsődlegesen a minőségi oktatás feltételeinek megteremtésével képes hozzájárulni a kisebb-közösségek felemeléséhez. Kiegészítjük a leszakadó régióban működtetett önkormányzati iskolák forrásait, hogy az önkormányzatok ne kényszerüljenek arra, hogy iskoláikat az államnak vagy az egyházaknak ajánlják fel.
20. Vissza kell állítani a tankötelezettség 18 éves felső korhatárát, mert a jelenlegi rendszer arra irányul, hogy tudás nélkül kilökje a fiatalokat az iskolák kapuján, mintegy olcsó betanított munkás tartaléksereggé. Az így utcára lökött fiatalok azonban nem tudnak elhelyezkedni a munkaerőpiacon. Felesleges a 16 éves tankötelezettség bevezetése, mert nincsen összhangban a magyar gazdasági realitásokkal.
21. A kötelező óvodáztatást eltöröljük, mert szükségtelenül és feleslegesen csorbítja a szülők és gyermekek szabadságát, ráadásul a kötelező óvodáztatás feltételei sem állnak rendelkezésre. Nem biztosítható a színvonalas óvodai munka, mert az óvodai gyermekcsoportok száma növekszik és a növekedés területileg is egyenlőtlen.

MITŐL VÁRHAJUK A GAZDASÁG TALPRA ÁLLÁSÁT?

AZ OSZTOGATÁSOK ÉS MEGSZORÍTÁSOK ÖRDÖGI KÖREI

Ma Magyarországon az egyik legfontosabb kérdés, hogy miképpen lehet az egyensúlyjavító megszorítások ördögi köréből kiszabadulni, és növekvő pályára állítani a gazdaságot anélkül, hogy még jobban eladósodna az ország. A legtöbb hazai közgazdász és gazdaságpolitikus úgy véli, hogy a növekedés és a fiskális fegyelem egymást kizáró fogalmak, és valamiféle sorrendet kell meghatározni: előbb vagy rendbe kell tenni a közpénzügyeket, és csak utána a növekedésösztönzésre fókuszálni, vagy épp fordítva.

Ők úgy teszik fel a kérdést: növekedés VAGY egyensúly? És pont ez a legfőbb probléma. Ebből a felfogásból eredeztethető ugyanis az elmúlt 22 év azon káros gazdaságpolitikai gyakorlata, amelyben a politikai logika, amit a hatalom megszerzése és megtartása mozgat, újra és újra felülírta a gazdasági racionalitást. Kialakult a választásokhoz kötődő osztogató és megszorító politika ciklikus váltakozása, amelyik ellehetetlenítette a kiszámítható növekedés beindítását, illetve rontotta hazánk versenyképességét, és az ország eladósodásához vezetett. Ebben a klímában pedig az ország teljesítményével összhangban lévő, és a kiegyensúlyozott bővülést lehetővé tévő, felelős gazdasági kormányzás képtelen volt teret nyerni.

A ciklikusság problémája nem számít hungarikumnak, a legtöbb európai ország szembenézett már vele, mivel a nemzetközi tapasztalatok is azt mutatják, hogy a szélsőségesen megszorító gazdaságpolitika és a hitelekből finanszírozott növekedés végül ugyanoda vezet: recesszió kialakulásához, fokozódó munkanélküliséghez, a vállalatok százainak csődjéhez és az államadósság növekedéséhez. Az öreg kontinens kormányzó liberális erőinek azonban sikerült megoldaniuk ezt a problémát, mert megértették: el kell felejteni végre a végletes megoldásokat, mert azok bizonytalanságot keltenek.

Az Európában is sikeres modern liberális gazdasági modellek a fenntartható gyarapodást célul kitűző felelős gazdasági kormányzás koncepciójára épülnek. Ennek leglényegesebb elemei a fokozatos és körültekintő privatizáció, a gazdasági élet deregulációja, a vállalkozásalapítás és működtetés állami eszközökkel történő ösztönzése, a munkajövedelmekre rakódó terhek minimalizálása, a befektetés-ösztönzés, és a költségvetési fegyelem egyidejű betartása. Ez utóbbi azért is nagyon fontos, mert a válság rávilágított, hogy csak a kiszámíthatóan gazdálkodó országok maradhatnak talpon hosszú távon, a felelőtlenül költelező államok pedig elbuknak. A felelős gazdasági kormányzásra jó példát nyújtanak a korábbi Dzurinda-kormányok intézkedései, vagy a lengyel liberális-konzervatív kormánypárt által követett gazdaságpolitika, amelynek köszönhetően Lengyelországban jelenleg olyan egyensúlyi növekedés tapasztalható, amelyik már egyre jobban érzékelhető életszínvonal-emelkedést eredményez.

Az európai liberálisok sikereiből kiindulva hisszük, hogy a sehova sem vezető ciklikus-ságot meg lehet haladni, mert a gazdasági növekedés és a fegyelmezett államháztartás nem egymást kizáró, hanem egymást kiegészítő fogalmak. Gazdaságpolitikai programunkat ezért annak szenteljük, hogy rávilágítva az elmúlt két és fél év kormányzati tévedéseire, végre olyan ajánlatot tegyünk Magyarországnak, amelyik garantálja a költségvetési stabilitást, valamint a biztos gyarapodást egyesítő egyensúlyi növekedés és felelős gazdasági kormányzás megteremtését.

AZ UNORTODOX GAZDASÁGI KORMÁNYZAT TÉVEDÉSEI

„A válságban a kormány nem megoldás a problémára, hanem maga a probléma!”-mondta Ronald Reagan 1981-es beiktatási beszédében. Az USA 40. elnökének szavai mai is aktuálisak, és jól rávilágítanak arra, hogy mi a probléma a Fidesz állami dominanciára építő gazdaságpolitikájával. Kétségtelen tény, hogy a kormánypárt jól érzékelte 2010-ben, hogy a globális gazdasági krízis hatására új kihívásokkal találja szembe magát Magyarország, amelyekre új válaszokkal lehet csak sikeresen felelni. Így megértjük azokat, akik úgy gondolták, hogy ilyen új válasz lehet ebben a válságos helyzetben a kormányzat erőteljes közbeavatkozása a piaci folyamatokba. Habár mi alapvetően nem értünk egyet az állami aktivizmussal, de elismerjük, hogy bizonyos esetekben akár hasznos is lehet, amennyiben felelősen történik és figyelembe veszi a közgazdasági realitásokat.

A Fidesz azonban abból indult ki (tévesen), hogy napjainkban a legalapvetőbb gazdasági összefüggések sem állják meg a helyüket, így a kormányzat gazdasági befolyását teljesen „piacidegen” módon is ki lehet terjeszteni. Ez a gyakorlatban a keleti autoriter rezsimek gazdaságpolitikai gyakorlatainak átvételét jelentette, amelyre jó példa a magán-nyugdíjpénztári vagyon államosítása, a cafetéria-rendszer vagy a mobilfizetés és a teljes dohánykereskedelem állami kontroll alá vonása.

Csak hogy az államcentrikus, a tulajdonjogokat és egyéb szabadságjogokat csorbító keleti gazdasági modellek adaptációja sosem vezethet hazánk felemelkedéséhez. Azért nem, mert egy olyan kicsi és nyitott, exportorientált gazdaságú nemzet, mint Magyarország, amelyik az Európai Unió tagja, teljesen eltérő szövetségi rendszerrel, más kereskedelmi beágyazottsággal bír, amelynek köszönhetően merőben más befektetői és piaci elvárásokkal kell összhangba hoznia gazdaságpolitikáját, mint például egy latin-amerikai országnak. Fontos kiemelni, hogy gazdaságpolitikai felfogásunk eme sarokköve nem valamiféle szolgalelkűségből fakad, hanem Magyarország iránt érzett felelősségünkéből és Európa iránti elkötelezettségünkéből, amely a realitások talaján maradván megengedi az ország nemzetközi mozgásterének, határainak tágítását, de nem engedi meg azok átlépését! Ennek megfelelően az Orbán-kormány keleti nyitáspolitikáját egészen addig üdvözlendőnek és támogatásra érdemesnek tartjuk, amíg az nem vezet a nyugati partnerek elidegenedéséhez.

Az állam túlterjeszkedésének nem csupán az az egyetlen súlyos következménye, hogy a magyar gazdaság jövőjének szempontjából kulcsfontosságú nyugati partnereket elbizonytalanítja, hanem önmagában is fékezi a gazdasági növekedést. Egyrészt felesleges kiadásokkal terheli a magyar költségvetést, amelyet végső soron az adófizető polgárok finanszíroznak, másrészt kiszámíthatatlan keretet teremt a piaci szereplők számára.

Nézzünk egy konkrét példát: a Fidesz komoly eredményeket vár a tavaly meghirdetett munkahelyvédelmi akciótervtől, amelyik 300 milliárd forintba kerül. Ha a korábban MOL-részvényvásárlásra lehívott 500 milliárd forintos IMF-hitelt (amely a kormány célkitűzéseivel szemben jelentős mértékben növelte a nettó államadósságot), valamint az E.ON gázüzletágának megvásárlására szánt 150-200 milliárd forintot, és az eddig közmunkára szánt 180 milliárd körüli összeget, mind a versenyszférában történő munkahelyteremtés ösztönzésére fordította volna, akkor 880 milliárdos programot indíthatott volna el, ami majdnem három munkahelyvédelmi akciótervnek feleltethető meg. Ezek a kiadások mind-mind az állami dominanciára épülő gazdaságpolitika felesleges költségei, amelyek a húzóágazatokra fordított célzott támogatásokra, vállalkozásfejlesztésre, a bérköltségek irreálisan magas szintjének csökkentésére is felhasználhatóak lettek volna. Ezek olyan produktív kiadásoknak számítanak, szemben az állami befolyás növelésére fordított pénzzel, amelyből már középtávon is az egész magyar gazdaság és társadalom profitálhatott volna.

Mindezek tükrében nem meglepő, hogy mára nyilvánvalóan beigazolódtott, amit számos mértékadó szakember hangoztatott az elmúlt két évben: a Fidesz gazdaságpolitikája nem vezet sehova. A második Orbán-kormány olyan, nem megszo-kott gazdasági eszközökkel igyekezett úrrá lenni a kétségtelenül súlyos válságon, amelyek nem segítették a kilábalást, sőt csak tovább rontottak a magyar gazdaság pozícióin.

Azt láthatjuk, hogy a hibás koncepció alapuló kormányzás növelte Magyarország versenyképességi lemaradását, és az unortodox intézkedéseknek köszönhetően hazánk jövőbeli növekedési potenciálja is 0-1% körülire csökkent, ami azt jelenti, hogy a magyar gazdaság hosszú távú kilátásai sem kecsegtetnek semmi jóval. A Fidesz-kormány tehát szisztematikusan feléli jelenünket és jövőnket, miközben Magyarország lemaradása nem csupán Nyugat-Európához képest növekedett, hanem a régióbeli országok is rendre felülmúlnak minket szinte az összes fontos makrogazdasági mutatót tekintve.

A magyar kormány válságkezelésének kudarcát jól mutatja, hogy a krízis kirobbanása óta eltelt években hazánkon kívül a térségben csak Szlovénia, Bulgária és Románia nem tudta elérni a 2008-as GDP-szintjét, miközben a liberális gazdasági modellt alkalmazó Lengyelország elkerülte a recessziót, az 1998 és 2006 között piacpárti reformokon átesett Szlovákia pedig már régen a kilábalás jeleit mutatja. A folyamatos növekedési deficit hatására pedig a magyar munkavállalók bruttó és nettó átlagbére messze elmarad a visegrádi négyek bérszínvonalától, ráadásul ez a legalacsonyabb átlagbér arányaiban a legmagasabb adó-és járulékkerheléssel találkozik, ami legfőképpen a magyar gazdaság gerincét adó kis és közepes vállalkozásoknak jelent rendkívül súlyos nehézségeket, már-már megoldhatatlan problémát. Látható, hogy a rossz külgazdasági környezet önmagában nem magyarázza a magyar gazdaság mélyrepülését, mivel a hasonló fejlettségű országok ugyanolyan feltételek mellett is mérhetően jobb teljesítményre voltak képesek.

A magyar kormány felelőssége a gazdasági krízis elmélyülésében tehát nem kérdéses! A fő probléma azonban az, hogy a gazdasági válság egyre nagyobb szociális válságot is indukál, amit a kormányzat szintén képtelen - a látszattmegoldásokon túlmenően - hatékonyan kezelni. Ezt a folyamatot jól tükrözi, hogy a visegrádi országok közül csak hazánkban növekszik érdemben a súlyos anyagi problémákkal küzdők aránya a társadalomban, ráadásul ez a mutató eddig is nálunk volt a legmagasabb.

AZ EGYÜTTÉRZŐ LIBERALIZMUS GAZDASÁGI ALAPVETÉSEI

Összhangban a szabadságról és az államról alkotott felfogásunkkal mi, együttérző liberálisok valljuk, hogy csak a polgárok állam által garantált teljes szabadsága jelenthet biztos alapot egy egészséges gazdaság felépítéséhez. Ugyanis csak a szabadságukkal felelősen élő, félelem nélküli polgárok működtethetnek gyarapodó vállalkozásokat, amelyek „megtermelik” a jólétet mindannyiunk számára. A történelem bizonyítja, hogy az egyén és közösségek, másokat nem korlátozó szabadsága évszázadok óta biztosítja a piacgazdaság és a kapitalizmus folyamatos fejlődését és túlélését, valamint a gazdasági krízisek leküzdését.

Ennek megfelelően hisszük, hogy fenntartható és biztos gyarapodást garantáló, európai értékekre alapuló gazdaságot ma Magyarországon kizárólag több liberalizmus segítségével lehet felépíteni. Több liberalizmusra van szükség, mert az elmúlt húsz évben mi, liberálisok, ugyan meghatározó szerepet játszottunk a magyar piacgazdaság megszületésében, de későbbi anomáliáit már nem voltunk képesek orvosolni. Nem voltunk elég bátrak ugyanis, hogy a liberális gazdasági megoldásokat politikai kompromisszumok nélkül képviseljük, pedig a liberális gazdaságelméletekből levezetett intézkedésekkel a magyar gazdaságban keletkezett egyensúlytalanságok kezelhetőek, sőt megelőzhetőek lettek volna. Továbbá nem voltunk elég erősek sem, hogy megmutassuk: a piacpártiság és a szociális érzékenység egymást nem kizáró, hanem kiegészítő fogalmak.

Ezt a hibát felismerve hangsúlyozzuk: tisztelettel felnézünk azok teljesítményére, akik önállóan érvényesülni tudtak a kemény piaci versenyben, de nem feledkezünk meg azokról, akik ebben a küzdelemben alulmaradtak. Nem építhetünk ugyanis sikeres és versenyképes gazdaságot a leszakadó és elszegényedő rétegek felzárkóztatása nélkül. Az államnak ebben a felzárkóztatásban pedig nem a segélyek osztogatása a feladata, hanem, hogy olyan ösztönző rendszert alakítson ki, illetve olyan oktatási, képzési lehetőségeket nyújtson, amelyek elősegítik a leszakadók visszatérését a munkaerőpiacra. Az államnak ezen túl, a felzárkóztatás érdekében ösztönöznie kell a versenyszférában történő munkahelyteremtést, mert valódi megoldást az elszegényedőknek kizárólag a tisztas megélhetés jelenthet, és nem a 40-50 ezer Ft-os közmunkabér. Felfogásunk szerint a versenyek tehát kéz a kézben kell járnia a társadalom nehéz körülmények között élő széles rétegei iránti mély együttérzéssel. Ez a felelős gazdasági kormányzás égisze alatt megvalósuló együttérző liberalizmus.

Meggyőződésünk, hogy Magyarországnak ma olyan gazdaságpolitikára van szüksége, amely bár a liberalizmus elvein alapul, de mindenkoron nyitott más eszmei irányzatokban gyökerező megoldások iránt is, amennyiben ezek elősegítik a felelős gazdasági kormányzás megteremtését. Az általunk kínált liberális alternatíva nem tűzi ki célul az ország teljes felforgatását, az elmúlt húsz évben jól működő struktúrák megsemmisítését, de küldetésének tekinti az osztogatások és a megszorítások „váltógazdaságának” felszámolását. Azonban mindezt csak a magyar valóságra reflektáló, a valós gazdasági teljesítménnyel harmonizáló programmal lehetséges megvalósítani, és nem a földtől elrugaskodott, irreális víziók segítségével. Ezt a felelős programot nevezzük mi az egyensúlyi növekedés programjának.

A LIBERÁLIS „SZABADSÁG-HARC” EGYENSÚLYI NÖVEKEDÉST CÉLUL KITŰZŐ PROGRAMPONTJAI

22. Meg kell teremteni gazdasági szereplők szövetségét! A bankok és az emberek, a multinacionális vállalatok és a magyar kis- és közepes vállalkozások, az állam és a piac terméketlen és értelmetlen szembeállításával ugyanis megbénítja a magyar gazdaságot, zsákutcába vezetve hazánkat. Meggyőződésünk, hogy banki hitelezés hiányában a vállalkozások nem tudnak beruházni és fejleszteni, aminek eredményeként a gazdaság képtelen növekedni, így az életszínvonal emelkedése is ellehetetlenül. A magyar kis- és közepes vállalkozásoknak pedig kitörési lehetőséget nyújthatna a multikkal való partneri együttműködés, de ehhez elengedhetetlen a kvv-szektor versenyképességének fejlesztése, amihez megint banki hitelekre és állami segítségre van szükség. Végeredményben, ha csak közvetetten is, de az összes szereplőt ugyanaz a cél egyesíti: a magyar gazdaság dinamizálása. Az egyensúlyi növekedés beindításához tehát a gazdasági szereplők közötti szövetségekötésre van szükség, amelynek alapfeltétele a magyar állam szavahihetőségének és megbízhatóságának helyreállítása. Ennek megfelelően azért fogunk dolgozni, hogy az új kormány egyenrangú partnernek tekintse a gazdaság összes szereplőjét!
23. Vissza kell állítani a bizalmat a gazdaságban! Parlamentbe jutásunk esetén minden eszközt fel fogunk használni, hogy olyan kiszámítható gazdasági kormányzás valósuljon meg Magyarországon, amelyik évről évre stabil, jelentős tartalékokkal rendelkező költségvetést alkot meg, amit nem kell hétről-hétre „kreatív” új adónemek bevezetésével összefoltozni.
24. Maximálisan tiszteletben kell tartani a magántulajdont és a polgári szerződéseket! A második Orbán-kormány olyan gyakorlatot honosított meg a banki szerződések visszamenőleges módosításával és a magánnyugdíj-pénztári vagyon államosításával, ami számunkra elfogadhatatlan! Mindent meg fogunk tenni azért, hogy az állam soha többet ne szóljon bele autonóm, szabad akaratú szabad tennivaló ügyfelek és vállalatok, pénzügyintézetek közötti jogviszonyokba, mert ez olyan kiszámíthatatlanságot okoz, amely ellehetetleníti az egyensúlyi növekedés beindítását.
25. Fel kell szabadítani a vállalkozásokat! Az egyensúlyi növekedés beindítása elképzelhetetlen anélkül, hogy a vállalkozások adóterheit összességében csökkentenénk és a foglalkoztatás költségeit mérsékelnénk. Eppen ezért minden rendelkezésünkre álló fiskális eszközt felhasználunk, hogy a társasági nyereségadó felső 19%-os kulcsát legalább 14%-ra mérsékeljük, valamint fokozatosan, több lépésben 20%-ra csökkentjük a szociális hozzájárulási adót.

26. Meg kell akadályozni a további önkényes államosításokat! Habár nem értünk egyet az állam gazdasági hatalmának kiterjesztésével, de ha ez a piacgazdaság szabályainak megfelelően történik, akkor ez minden kormányban jogában áll. Ellenben, ha adminisztratív eszközökkel, előzetes konzultáció nélkül egész ágazatok kerülnek államosításra, mint ahogy az elmúlt két évben történt, akkor azzal szemben a leg-határozottabban fel fogunk lépni, mert ez a gyakorlat veszélyezteti a piacgazdaság egészséges működését.
27. Ösztönözni kell a beruházásokat! A gazdasági világválság hatására természetes módon csökkent a beruházási ráta Magyarországon, csak hogy a Fidesz befektető-barátnak egyáltalán nem nevezhető gazdaságpolitikája ezt a hatást kicsit sem tudta ellensúlyozni. Azt láthatjuk, hogy a hazánkban eszközölt beruházások aránya régen nem látott szintre süllyedt, és mint ismeretes már az amortizációt sem fedezi, vagyis a gazdaság leépülőben van. A folyamat visszafordítása érdekében kezdeményezni fogjuk a bankrendszer terheinek ésszerű szintre csökkentését, hogy újrainduljon a hitelezés, a pótlólagos befektetések célzott támogatását, valamint támogatunk minden törekvést, mely a stabil inflációs és árfolyamkörnyezet kialakítására irányul.
28. Garantálni kell az ország pénzügyi stabilitását! Parlamentbe kerülésünk esetén prioritásként fogjuk kezelni a közpénzügyek valódi stabilitásának megteremtését, aminek segítségével sokszzerű kiigazítások és egyszeri bevételek nélkül is, fenntartható módon lehet 3% alá csökkenteni a GDP arányos költségvetési deficitet. Ennek érdekében - szükség esetén - csak olyan előre megtervezett és bejelentett egyensúlyjavító intézkedéseket fogunk támogatni, amelyeket az állami kiadások csökkentése dominál majd a bevételek növelésével szemben. Így elkerülhetővé válik, hogy az emberek és a vállalkozások közvetlen terheinek növelésével érjünk el fiskális egyensúlyt, ráadásul ez a megoldás sokkal kevésbé rombolja a növekedési kilátásokat.
29. Fokozatosan kell csökkenteni az államadósságot! A Fidesz államadósság elleni harcának célkitűzésével maximálisan egyetértünk, de módját elutasítjuk. Az egyensúlyi növekedés beindítása mindaddig, amíg nem növeli az adósságot elsőbbséget élvez az egyszeri adósságcsökkentésekkel szemben. Csak akkor lehet ugyanis fenntartható módon, a jövő felélése nélkül csökkenő pályára állítani az államadósságot, ha ezt az ország gazdasági teljesítménye előbb lehetővé teszi.
30. Rendezni kell a viszonyt a nemzetközi szervezetekkel! Mindent meg fogunk tenni azért, hogy az új kormány ismét egyenrangú partnerként kezelje az Európai Uniót és a Nemzetközi Valutaalapot. Ez ugyanis alapfeltétele annak, hogy Magyarország egy olyan nemzetközi hitelkerethez jusson, amelyik hitelfelvétel nélkül képes gördülékenyebbé és olcsóbbá tenni az ország finanszírozását, és fokozni tőkevonzó képességét. A megspórolt kamatkidadásokat pedig az fent említett növekedés-ösztönző intézkedésekre kell fordítani.
31. Ösztönözni kell a valódi munkahelyek létrehozását! Meggyőződésünk, hogy az állami közfoglalkoztatás kiterjesztése csak tüneti kezelés, amely nem oldja meg a munkanélküliség problémáját. A választóktól kapott bizalmat ezért arra fogjuk felhasználni, hogy a közfoglalkoztatásra fordított forrásokat a versenyszféra munkahelyteremtést ösztönző programjaira tereljük át. Ehhez kapcsolódva a MOL-részvénypakett eladásával pedig fedezetet teremtünk a Fidesz kezdetleges munkahelyvédelmi programjának továbbfejlesztésére és kiterjesztésére.

32. Élénkíteni kell a kereskedelmet! A Fidesz-kormány a költségvetés egyensúlyban tartása miatt 25%-ról 27%-ra emelte az általános forgalmi adót (ÁFA), ami növelte az inflációt, tovább rontotta a legszegényebb társadalmi rétegek helyzetét, és mivel a belső fogyasztásra is kedvezőtlenül hatott, így a vállalkozásokat is érzékenyen érintette. A parlamentbe kerülve mindent el fogunk követni, hogy az Európában szokatlanul magas ÁFA-kulcs 22%-ra csökkenjen, valamint bevezetésre kerüljön az alapvető élelmiszerekre vonatkozóan egy 10%-os adókulcs, ami nagy könnyebbséget jelentene a szociálisan leginkább rászorulóknak, és az eme termékkörbe tartozó élelmiszereket előállító iparágaknak egyaránt. Az általunk kívánatosnak tartott összehangolt általános és célzott ÁFA-csökkentés növelné a belső fogyasztást, fehéritené a gazdaságot és jelentősen könnyítene a vállalkozások terhein.
33. Rendezni kell a devizahitelek helyzetét! Egészen világos, hogy ma Magyarországon a lakosság devizaadósságának kérdése az egyik legégetőbb probléma, amit azonban nem lehet a jogbiztonsággal összeegyeztethetetlen, egyoldalú eszközökkel megoldani, ugyanis az ilyen megoldások már középtávon is több kárt okoznak, mint amennyi hasznot hoznak. Meggyőződésünk, hogy ezt a kérdést, csak az érintett szereplők bevonásával, párbeszéd útján lehet megnyugtatóan rendezni, ezért kezdeményezni fogjuk egy háromoldalú érdekegyeztető fórum létrehozását, a devizaadósok a magyar kormány, illetve a hitelező bankok részvételével. A fórum lehetőséget nyújt, hogy intézményes keretek között szülessenek kompromisszumos megoldások például a törlesztés átütemezéséről, vagy az adósságállományok átstrukturálásról.
34. Be kell indítani a hitelezést! A pénzügyi közvetítőrendszer hitelezési tevékenységének újbóli beindítása kulcsfontosságú az egyensúlyi növekedéshez. Ehhez szerintünk két dologra van szükség: egyrészt a hitelkeresletet kell fokozni azáltal, hogy a vállalkozások számára a gazdasági kormányzat kiszámítható környezetet biztosít, másrészt a bankokat érdekeltté kell tenni a hitelkínálat növelésében, például úgy, hogy a bankadó egy részéből leírhatnák a vállalatoknak kihelyezett hiteleket. A keresleti és kínálati oldal párhuzamos erősítésének hatására egyre több hitel kerülne kihelyezésre, ami megfelelő forrást biztosítana a vállalkozásoknak a tervezett beruházásaikhoz és fejlesztéseikhez.
35. Fel kell szabadítani a gazdasági erőforrásokat! Meggyőződésünk, hogy a magyar gazdaság súlyos egyensúlytalanságaihoz az is jelentősen hozzájárul, hogy a magyar állam összességében olyan sok forrást szív el a gazdaságtól, ami már annak egészséges működését veszélyezteti. A magyar jövedelemcentralizációs ráta (állami bevételek/GDP) jóval meghaladja hasonló fejlettségű országokét, sőt ebben még Németországot is megelőzzük. A magyar állam több mint a megtermelt jövedelem felét vonja el a gazdaság szereplőitől különböző jogcímenek, amit így nem tudnak fogyasztásba, fejlesztésekbe, vagy beruházásokba visszaforgatni. Hosszú távú célunk ezért, hogy az állami elvonásokat jelentős mértékben csökkentjük, aminek első lépése a vállalati különadók fokozatos kivezetés lenne az adórendszerből.

MIÉRT FONTOS SZÁMUNKRA AZ ÉLETMINŐSÉG?

MIT TAKAR A “MINŐSÉGI ÉLET” FOGALMA?

Első látásra úgy tűnhet, az életminőség képlékeny, a politikától távol álló fogalom. Ugyanakkor, miközben az utóbbi években minden párt a jobb élet reményét kínálta fel szavazóinak, valójában a rendszerváltás legfőbb ígérete beteljesületlenül maradt. Az életminőség nemhogy nem érte el az áhított nyugati szintet, sokaknál egyenesen romlott.

Minőségi vagy jó minőségű élet alatt szó szerint az élet „egész”ségét értjük. Miközben egyre többen élünk egyre tovább, ez csak akkor valódi érték, ha produktív, teljes életet élhetünk, testi és lelki egészségben. Ez jóval több, mint a létminimum biztosítása, a hétköznapi gondoktól való mentesség szabadsága. Életünk “milyensége” nemcsak a gazdagságtól függ, hanem lakhelyunktől, egészségi állapotunktól, az elérhető oktatási, kulturális és rekreációs lehetőségektől. A szabadság és emberi jogok megélésétől, mindattól, ami hozzájárul személyes boldogulásunkhoz és boldogságunkhoz.

Demokráciánk minőségét és fejlődőképességét ugyanis a benne élő emberek elégedettsége adja. A nyugati társadalmak a jó minőségű életet élő állampolgárok szabad cselekvési kapacitása miatt sikeresebbek, mint Magyarország. Egyéni sikereink és kudarcaink ugyanis kivetülnek családunkra, társas interakcióinkra, a közélet egészére. Márpedig a magyarok kevésbé elégedettek hétköznapijaikkal, mint más fejlett országokban. Csupán 65%-a a megkérdezetteknek mondta azt, hogy több pozitív élmény éri egy nap, mint negatív, szemben az OECD 72%-os átlagával. (Forrás: OECD Better Life Index) Lehet-e ilyen körülmények között életminőség-javításról beszélni? Érzésünk szerint muszáj. Ahogyan Európa-szerte kulcskérdés az életminőség növelésének módja, számunkra is alapvető fontossággal bír, hogyan biztosítható jobb minőségű élet az állampolgárok számára.

Az európai liberális pártok már felismerték, hogy társadalmi, gazdasági helyzetünk kihat életünk minden területére. A munkahelyi stressz, egzisztenciális félelmek és egyéb környezeti tényezők hatással vannak egészségünkre, életünk minőségére. Az ezredfordulóhoz közeledve előbb a zöld-kérdés találta meg az útját a liberális programokba, majd a válság hatására a társadalmi struktúrák és egyéni életstratégiák megrendülésével újszerű válaszok születtek az életminőség megőrzésére is. Idehaza ezek a kérdések eddig nem kerültek középpontba.

Az életminőség biztosítását korábban tévesen az életszínvonallal azonosították, és pusztán jóléti eszközökkel kívánták megvalósítani. Az életminőség fogalma azonban kiterjedtebb, mint a javarészt jövedelemtől függő és GDP-ben mérhető életszínvonalé. Mi tisztában vagyunk azzal, hogy a legtökéletesebb gazdaságpolitika sem képes önmagában “jó életet” teremteni, és úgy gondoljuk a jogállamiság helyreállításán, a gazdasági növekedés beindításán túlmenően is van teendőnk Magyarországon. A hiányzó hozzáadott “emberi érték” nélkül ugyanis nem lehet megvalósítani az általunk vizionált és sokak által várt változásokat. A magyar liberalizmusnak ezért van dolga az életminőség fogalmának meghonosításában, gyakorlati alkalmazásában.

A FENNTARTHATÓSÁG MEGALAPOZÁSA

A válság egyik tanulsága, hogy az állam legfontosabb feladata a fenntartható fejlődés biztosítása. Nem adósíthatjuk el gyermekeink jövőjét, nem élhetjük fel a rendelkezésünkre álló erőforrásokat, nem hagyhatjuk, hogy a rossz életkörülményekből fakadó betegségek gyógyítása elzalogosítsa jövőnket. Jó minőségű élet az egyént érő különböző kockázati tényezők csökkentésével, az állampolgár önmagáért és környezetéért vállalt nagyobb felelősséggel biztosítható, azonban több szempontból is változtatást igényel a társadalom részéről.

Fontosnak tartjuk a környezetvédelmet, azonban még ennél is fontosabb – mert elhanyagolt – lakókörnyezetünk állapota. A környezet védelme nem csak természeti értékeinkre, közvetlen környezetünkre is vonatkozik, hiszen – az elsődleges egészségügyi kockázatokon túl – alapvetően meghatározza mindnyájunk életminőségét. Miközben elismerjük, hogy az utóbbi években sokat javult az összkép Magyarországon ezen a téren, még mindig van mit tenni. Gyakori kritika az uniós források felhasználásával kapcsolatban, hogy javarészt infrastrukturális beruházásokra, köztér rekonstrukciókra fordították, miközben „jobb helye” is lett volna a forrásoknak. Való igaz, hogy számos más területen is égető szükség volna pluszforrásokra, de hazai önerőből sohasem jöhettek volna létre ezek a fejlesztések.

A Kohéziós Alapok éppen a szegényebb uniós tagállamok felzárkózását szolgálják, az irány tehát jó, Magyarországnak továbbra is szüksége van ezekre a forrásokra. Csakhogy nem elégséges díszburkolatot cserélni, játszóteret, parkot építeni, ha a beruházás fenntartására, karbantartására, utógondozására nincs forrás vagy kapacitás, ha az állam megőrzés fogalma ismeretlen a közösség előtt. Ez egyaránt felelősséget ró az államra és az állampolgárra. Az államnak meg kell teremteni ehhez a megfelelő infrastrukturális kereteket, az állampolgároknak pedig azt az alapvető mentalitást kell elsajátítania, amit nyugati lakóközösségekben tapasztalhatunk. A szemtelenség és rongálással szembeni zéró-tolerancia, a háztartási hulladék csökkentése és szelektív gyűjtése, valamint a közösségi munka, mind nagyobb hangsúlyt kell kapjon az oktatásban és a nevelésben.

RADIKÁLIS ÉLETMÓD VÁLTOZTATÁS

Nem környezetünk védelme az egyetlen terület, ahol gyermekkortól kezdve fokozott odafigyelés szükséges. Radikálisan meg kell változtatnunk a hozzáállást az egészségmegőrzéshez. Ezt az egész oktatási rendszeren végighúzódnó, minden korosztályra kiterjedő egészség-centrikus nevelés kell, hogy megalapozza. Életminőség szempontjából ugyanis talán az egészségügy terén a legkétségtelenebb a magyar lakosság helyzete. Magyarországon hat évvel alacsonyabb a várható élettartam, mint az OECD átlag. A magyarok csupán 54%-a állította önmagáról, hogy jó egészségügyi állapotban van, szemben az OECD országok 70%-os rátájával. Kétszer olyan magas a megbetegedések és korai elhalálozás esélye a társadalom alsóbb szintjén elhelyezkedők körében, mint a felső osztályhoz tartozóknál. A társadalom közel fele “elkopik” a hétköznapi terhei alatt. De hogyan biztosítjuk az élet “egész”ségét?

Az együttérző liberalizmus emberi sorsokat lát ott, ahol más csupán nemzetgazdasági kockázatot. A liberálisokhoz köthető egészségügyi reformkísérlet kapcsán megtanultuk, hogy csakis az érintettekkel együtt lehet tenni a változásokért. Ebből a tapasztalatból fakad az a meggyőződésünk is, hogy az Orbán-kormányt az emberek ellenében történő kormányzás fogja elsöpörni. Nekünk viszont késznek kell lennünk arra, hogy beváltsuk a rendszerváltás ígérését, és a társadalom egészének méltó életfeltételeit biztosítsunk. Ez túlmutat az egészségügyi oktatás, a prevenció népszerűsítése, és a környezettudatos, fenntartható fejlődés megteremtésének feladatán.

Az élet minden területén probléma-érzékeny módon átfogó változtatások szükségesek az életminőség előmozdításának, az esélyegyenlőség megteremtésének irányába. Az életminőség javítása nélkül sem társadalmi, sem gazdasági fellendülés nem jöhet létre. Ugyanakkor ezt a létfontosságú feladatot fokozatosan, lépésről-lépésre, rendszerben kell végrehajtani, épp úgy, ahogyan Magyarország átalakításának egészét.

A LIBERÁLIS „SZABADSÁG-HARC” ÉLETMINŐSÉGRE VONATKOZÓ PROGRAMPONTJAI

36. A kormányzó brit és holland liberális pártok minden szakpolitikáját átszövi a zöld eszme, ennek mintájára úgy gondoljuk, hogy az életminőség javítása sem tarthat egyetlen hatóság vagy minisztérium hatáskörébe. Minden kormányzati intézménynek kell, hogy legyen önálló stratégiája az életminőség javítására az adott területen.
37. Javítani kell a gyermekétkeztetés minőségét, külföldi mintára szorgalmazni kell a helyi gazdák által termelt friss zöldség és gyümölcs felhasználását az iskolai menzákban. A 21. század követelményeinek megfelelő, változatos, ízletes módon kell tálalni az ételeket, kisiskolás kortól az egészséges táplálkozásra szocializálva a gyerekeket.
38. A mindennapos testnevelés jó irányba mutató kezdeményezés, de nem elégséges. Meg kell teremteni az infrastrukturális feltételeit az intézkedésnek. Jelen pillanatban, mind a szülők, mind az iskolák, mind a diákok számára nehézkesen kivitelezhető, inkább negatív élmény. Semmiképpen sem fogja a gyerekekben elültetni a sport és mozgásban gazdag életmód szeretetét, ami alapvető a hosszú távú egészségmegőrzés szempontjából. Támogatni kell a civil szervezésű sportegyesületeket, amelyek nagyban hozzájárulhatnak ehhez az oktatás-nevelési feladathoz.
39. Társas kapcsolataink, családjaink nagymértékben képesek ellensúlyozni az egészségre káros negatív külső környezeti hatásokat. A családbarát munkahelyek, a rész munkaidős és rugalmas munkavégzésű foglalkoztatás, valamint a távmunka ösztönzése előmozdítja a munkahelyi egyensúly, a work-life balance megvalósítását, amelyek jelentősen hozzájárul az életminőség színvonalának javulásához.

40. Csökkenteni kell a város-vidék szakadékot, élni kell az új típusú technológiák és foglalkoztatási formák adta lehetőségekkel. Brit mintára fejleszteni kell a vidéki infrastruktúrát, különös tekintettel a szélessávú internetelésre, ezáltal megnyitva az utat a távfoglalkoztatás és az otthoni munkavégzés előtt. A nagyobb mobilitás érdekében javítani kell az országos vasúthálózatot, az elővárosi közösségi közlekedést. A zöld beruházások, energianövények termesztése, valamint a szociális intézmények helyi termékekkel való ellátása új lehetőségeket nyithatnak a vidék felzárkóztatására.
41. Az együttérző liberalizmus nem kíván beleszólni a gyermeknevelés vagy a magánélet területébe, de a brit modell alapján megteremti a lehetőséget a szakosított segítségére mindazok számára, akik élni kívánnak a lehetőséggel. Ezért fejleszteni kell a gondozói és családsegítő hálózatot, valamint a családok felbomlása esetén a gyermekvédelmi és tanácsadó szolgáltatásokat, mindezt lehetőleg minél több független civil szervezet bevonásával.
42. Az abortusztabletta bevezetésének megakadályozása, egy pusztán szakmai kérdés átpolitizálása, világossá teszi, hogy az Orbán-kormány nem kiterjeszteni, hanem korlátozni kívánja a nők saját testük feletti önrendelkezését, a szabad választás jogát. Az élet fogantatástól való védelmének rögzítése az alaptörvényben megnyithatja a lehetőséget az abortusz tilalma előtt. Támogatjuk a felelős családtervezést, egyúttal megvédjük a döntés szabadságát. A születések számának növelését nem törvényi szigorítással, hanem az életminőség, így a gyermekvállalás feltételeinek javításával kell elérni.
43. Egy demokratikus jogállam nem diszkriminálhatja polgárait. Az azonos neműek bejegyzett élettársi kapcsolata ezzel szemben másodrangú állampolgárokká redukálja ezeket a párokat. Nem vehetik fel egymás nevét, nem fogadhatnak örökbe, nem vehetnek részt mesterséges megtermékenyítési programokban. A heteroszexuális párokkal azonos jogokat kell biztosítani a meleg, lesbikus és transznemű közösség számára.
44. A teljes élet szempontjából fontos, hogy aktív, egészséges időskor kövesse a munkában eltöltött éveket. Fontos, hogy a nyugdíjasok továbbra is hasznos tagjai maradjanak a társadalomnak, hogy megfelelő gondoskodás és figyelem vegye körül őket. Az önkéntes programok, és közösségi munka, valamint a szakmai tapasztalatok továbbörökítése biztosíthatná az őket megillető tiszteletet és megbecsülést. Fontos a civil szférával való együttműködés ez irányba mutató programok kidolgozására.
45. Támogatjuk zöld vállalati adó kivetését minden olyan cégre, amelyik a levegőt, a vizet és a talajt szennyező tevékenységet folytat. Annak érdekében, hogy ez az adó ne a kis- és közepes vállalkozásokat hozza kedvezőtlen helyzetbe, miközben a nagyvállalatok és a multinacionális cégek könnyedén kifizethetik a büntetés összegét, ezért az adó összegének meghatározásánál a termelő egység méretét és földrajzi elhelyezkedését, a szennyezés mértékét és kiterjedését is figyelembe vesszük. A befolyt adó összegét az alternatív energiaforrások kutatására és népszerűsítésére fordítjuk.

46. Az egészségügyi ellátás színvonala az elmúlt két évben az ágazat átszervezése után sem javult, sőt tovább romlott. Az nagyarányú forráskivonás mellett végrehajtott átgondolatlan államosítások és központosítások eredményeképpen, ma már nem ritka a magyar egészségügyben a harmadik világbeli országokra jellemző gyógyszerhiány és ellátási zavar. A minőségi életnek azonban nem csak a hatékony prevención alapuló egészségmegőrzés, hanem a betegség esetén a gyors és szakemberrel ellátás is elemi feltétele. A választók bizalmát ezért arra fogjuk használni, hogy megállítsuk az amúgy is forráshiányos ágazat további "kivéreztetését", és visszafordítsuk a kártékony államosítási folyamatokat.

47. Az egészségügyi dolgozók bérrendezését is elsődleges prioritásként kezeljük. Az orvosok elvándorlása mellett ma már a magyar szakdolgozók külföldi munkavállalása is olyan méreteket öltött, amely a rendszer fenntarthatóságát fenyegeti. Az ágazatban tapasztalható megalázóan alacsony bérszínvonalat már a hálapénz formájában kapott igazságtalan jövedelem sem képes kompenzálni. Hazánk szűk fiskális mozgásterét kihasználva, a presztízsbetűhűzásokra elkülönített összegeket átcsoportosítva, mindent el fogunk követni, hogy az egészségügyi dolgozók bére évről évre emelkedjen, hogy legalább megközelítse az EU-s átlagot.

48. Az európai gyakorlattal összhangban támogatunk minden olyan kezdeményezést, amely a környezettudatosság széleskörű elterjesztésére irányul. Fontosnak tartjuk, hogy már gyerekkorban kialakuljon hazánk és Földünk felbecsülhetetlen környezeti értékei iránti tisztelet és megbecsülés. Ennek érdekében szorgalmazzuk, hogy a környezettudatos életmódra nevelés az óvodától az érettségiig integráns részét képezze a gyermekek, tanulók oktatási, képzési és egyéb szabadidős programjainak. Célunk, hogy természeti kincseink védelme és a fenntartható fejlődés iránti elkötelezettség, természetes értékek legyen a felnövő generációk számára.

MILYEN TEENDŐINK VANNAK A VÁLASZTÁSOKIG ÉS AZT KÖVETŐEN?

Az eddigiekben igyekeztünk körvonalazni a számunkra legfontosabb értékrendbeli kérdéseket, és az együttérző liberalizmus szellemében állást foglaltunk a szabadság jelentőségéről, az állam és polgár viszonyáról, a felelős gazdasági kormányzásról, valamint a minőségi élet feltételeiről. Mint mondtuk, ez nem egy hagyományos értelemben vett program, s a tengernyi lehetséges témából csak azokra szorítkoztunk, amelyek az új liberális önmeghatározás elengedhetetlen - és nem feltétlenül szakpolitikai - tényezői. Egy témától azonban még biztosan nem tekintethetünk el, s ez pedig pártunk pozicionálása.

Jól tudjuk ugyanis, hogy amint megalakul az új liberális párt, azonnal belekerül a magyar politika közegébe, amelyet a kormánypártok mellett egyre több ellenzéki párt és mozgalom népesít be. Az együttérző liberalizmus pártja pedig eme politikai mezőny megbecsült tagjává kíván válni, és a lehető legrövidebb időn belül szeretné elérni, hogy a liberális értékrend visszanyerje azt a tekintélyét, ami a rendszerváltás idején övezte. Ezért dolgozunk minden erőnkkel.

A MAGYAR LIBERALIZMUS REHABILITÁCIÓJA

Ahhoz, hogy a szabadelvűség tekintélyét sikerrel visszaállítsuk, előbb két kérdésre kell választ találnunk. Az első kérdés, hogy mi biztosítja a liberalizmus népszerűségének és megbecsültségének időállóságát Európában? Meglátásunk szerint az európai liberális pártok tartós népszerűségüket annak köszönhetik, hogy kiemelten foglalkoznak a társadalom problémáival, és azokra hathatós recepteket is adnak. Nem véletlen - és ez számunkra is biztató -, hogy számos európai országban tartósan kormányképes erőként vannak jelen a liberális formációk.

A második kérdés pedig, hogy Magyarországon a liberális részvétellel folytatott kormányzást miért kísérte az SZDSZ fokozatos szavazatvesztése, majd pedig a parlamentből való kiesése. Egyértelmű, hogy nem léphetünk előre jöttányit sem, amíg ennek miertjét nem értjük meg, és nem vonjuk le a megfelelő konzekvenciákat. A népszerűségvesztés okát abban látjuk, hogy nem sikerült olyan hangot és olyan gyakorlati politizálási stílust találni, amelyet az emberek széles tömegei magukénak érezhettek volna. A magyar liberalizmussal az volt a legnagyobb baj tehát, hogy bezárkózott saját politikai „elefántcsont-tornyába”, és meglegedett azzal, hogy csupán a társadalom egyre kisebb szegmensének nyújtott azonosulási lehetőséget. A szociális érzéketlenség és az elitista magatartás még a bevallottan liberális értékrenddel rendelkező szavazókat is elidegenítette.

Ennek ellenpéldájaként a Fidesz azért is érhetett el kétharmadot, mert „emberközelí” politizálási stílust és morális politikát ígért. Számunkra azonban az elmúlt 2 év bebizonyította, hogy egyik sem teljesült, ezért mi, liberálisok a morális politika becsületének visszaadását és az „emberközeliség” megteremtését tekintjük legfőbb feladatunknak. Világossá akarjuk tenni, hogy az együttérző liberalizmus pártja pont

azért jön létre, hogy az elitizmust levetkőzve, a liberalizmus üzeneteit újraértelmezve és modernizálva megszólítsa a választók széles rétegeit. De nem csak ennyiről van szó. Figyelemmel kell lennünk arra is, hogy a Fidesz által kialakított hatalmi szerkezetben egy megosztott ellenzékre csak statisztaszerep vár.

TEENDŐK 2014-IG

A kormányváltásért folytatott küzdelemben fontos szerepet kíván vállalni, s új megközelítésekkel szeretné feléleszteni az ellenzéken belüli szervezeti vitákat. Valóban fontos kérdés ugyanis, hogy melyik ellenzéki erő kivel vagy kikkel működik együtt vagy lép szövetségre, de meggyőződésünk szerint elérkezett az idő, hogy a demokratikus ellenzék érdemi, tartalmi politikai ajánlatokkal álljon elő. Ennek megfelelően, mi, liberálisok politikai ajánlatot kívánunk tenni a magyar társadalomnak. E politikai ajánlat lényegét sűríti össze az együttérző liberalizmus programja, amely továbbviszi a magyar liberalizmus értékeit és eddig elért eredményeit, de mindezt az emberközpontú politizálás kultúrájával ötvözi. Hisszük, hogy pont eme felelős politizálás hiánya idézte elő Magyarország pénzügyi, szociális és morális válságát, és hisszük, hogy az együttérző liberalizmus hatékony választ tud nyújtani a súlyos problémákra, mert nem feladva a szabadságjogok és a jogállamiság megalkuvás nélküli képviselését, az emberek mindennapos problémáira és megélhetési nehézségeire is tekintettel van.

Nem feltételezzük persze, hogy egy új párt nyomban képes megvalósítani az együttérző liberalizmus minden ígérését. Gondoljunk csak arra, mennyi idő kellett például ahhoz, hogy a Fidesz elnyerje mai (számunkra egyáltalán nem rokonszenves) formáját, vagy hogy az LMP megtalálja (ma sem találta még meg) megfelelő működési formáját. Ezért hát fokozatosan építkezünk, és nem teszünk úgy, hogy bizonyos lépéseket át lehet ugrani. Nem lehet. A rendszerváltás idején létrejött új pártok sem pár hét alatt lettek nagyokká, hanem szívós munkával építették fel saját szervezeteiket és nyerték el a választók bizalmát. Most talán még nagyobb szervező munkára van szükség, mint eddig.

Nekünk, liberálisoknak most a sikeres építkezéshez, és a hatékony politizáláshoz világos célkitűzésekre és kidolgozott stratégiára van szükségünk, aminek a legfőbb elemei a kormányváltó hangulat megteremtése, a fokozatos pártszervezés és a megfelelő szövetségi politika.

A kormányváltó hangulat eléréséhez rá kell mutatnunk a jelenlegi kormányzat valós gyengeségeire és hibáira, ugyanakkor rá kell tudnunk mutatni, miért éppen minket válasszanak az állampolgárok. Jól tudjuk, hogy a választói bizalom csak akkor nyerhetjük el, ha az embereknek pontosan elmagyarázzuk az általunk képviselt változás irányát, tartalmát és megvalósítási módját. Mindazonáltal ez csak egy fokozatosan és szisztematikusan kiépített, országos lefedettséggel bíró pártszervezet segítségével kivitelezhető, aminek létrehozásában fokozottan számíthatunk azon helyi civil szervezetek partneri együttműködésére, amelyek osztják programunk alapvetéseit. A lokális, nagy helyismerettel rendelkező szervezetekkel szövetségre lépve pedig létrehozhatjuk a szabadelvű értékrenddel szimpatizáló, tevékeny polgárokat tömörítő liberális közösségi klubok hálózatát. A laza hálózatos felépítés és a szoros kapcsolattartás biztosítja majd, hogy a helyi lakosság érdekei, véleménye is becsatornázásra kerüljenek a párt döntéshozatali mechanizmusába.

Ezen túl szeretnénk hangsúlyozni, hogy mivel az együttérző liberalizmus programjával Magyarország összes polgárának ajánlatot kívántunk tenni, így a pártszervezet kialakítása során is figyelemmel leszünk, hogy a vidék és város között semmilyen megkü-

lönbötetés ne érvényesüljön. Ennek érdekében a létrejövő pártstruktúrában a vidéki pártszervezeteknek biztosítjuk, hogy ugyanolyan súlyal szólhassanak bele a párt politikájának alakításába, mint a fővárosiak, így elkerülve, hogy „Budapest-centrikus” szerveződés jöjjön létre. Meggyőződésünk, hogy a magyar liberalizmus mozgalmi gyökereit felelevenítve, a helyi civilek közösségszervező erejére építve olyan decentralizáltan működő pártot sikerül létrehozunk, amely állampolgár-közelségének köszönhetően képes lesz integrálni a választók széles tömegeit.

Egy jól működő szervezeti struktúra szükséges, de nem elégséges feltétele az általunk vallott értékrend meghonosításának. Ehhez ugyanis olyan egyenrangú együttműködésen alapuló szövetségi politikára is szükség van, amely nem érinti az együttérző liberalizmus fundamentumait, vagyis nem jár önfeladással. Mindez nem azt jelenti, hogy nem vagyunk kompromisszumképesek, csupán azt, hogy a leghatározottabban elutasítjuk az elvtelen alkukat, amik csak a hatalom megszerzését szolgálják. Előre leszögezzük: nem lépünk be olyan szövetségbe, melyben nem garantált a szereplők autonómiája. Mindazonáltal megfelelő biztosítékok esetén, amelyek garantálják értékrendünk hatékony képviselését, minden demokratikus ellenzéki erővel történő együttműködésre nyitottak vagyunk, sőt meggyőződésünk, hogy az ilyen jellegű szövetségek kötések elengedhetetlenek az Orbán-kormány leváltásához.

A LIBERÁLIS ALTERNATÍVA 2014 UTÁN

Programunkban nem kisebb dologra vállalkoztunk, mint arra, hogy új fejezetet nyissunk a magyar liberalizmus történetében. Ahogy korábban is hangsúlyoztuk, ezt a nagy ívű vállalkozást nem lehet pár év alatt véghezvinni. Az általunk képviselt együttérző liberalizmus a realitások maximális figyelembe vételével kialakított vízió, amelynek ígéreteit, csak egy hosszú és küzdelmes folyamat során lehet beváltani. Az új párt megalapításával és az új liberális program kidolgozásával csak a folyamat első állomásához érkezünk.

Tisztában vagyunk vele, hogy a kiábrándult, politikától elforduló választók szimpátiájának elnyeréséhez nem elég a jelenlegi kormányzat hozzá nem értésének hangsúlyozása. Ennél jóval többre van szükség. Ezért a következő években minden rendelkezésünkre álló eszközt fel fogunk használni, hogy minél több választóhoz eljuttassuk az együttérző liberalizmus üzeneteit, amelyek a szándékaink szerint a mindennél jobban bizonyítják, hogy ez a párt nem csupán egy újabb a sok közül. Újabb és újabb elemzésekkel, tanulmányokkal kívánjuk igazolni, hogy pártunk érdemi és újszerű mondandóval rendelkező politikai formáció, amely elméletileg megalapozott és a gyakorlatban működőképes megoldási alternatívát nyújt Magyarország megoldatlan problémáira.

Ugyanakkor nem szeretnénk a választókat hamis illúziókba ringatni, mint ahogy azt politikai ellenfeleink teszik, ezért hangsúlyozzuk, hogy az együttérző liberalizmus sem képes azonnal megváltoztatni a magyar társadalomba, gazdaságba és politikába több évtized alatt mélyen beágyazódott káros struktúrákat. De azt bizton állítjuk, hogy az általunk kínált felelős, előremutató politikával, és közös erőfeszítésekkel hazánkat ki-mozdíthatjuk több éves holtpontról. Az együttérző liberalizmus pártja minden erejével ezért fog dolgozni 2014-ig, és azt követően is.

LIBERÁLISOK

LIBERALISOK.HU